De bloeiende tuin

Gedichten voor klein en groot

Jef Mennekens

bron
Jef Mennekens, *De bloeiende tuin*. Z.p. z.j. [Lebègue & Co, Brussel 1941]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/menn001bloe01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

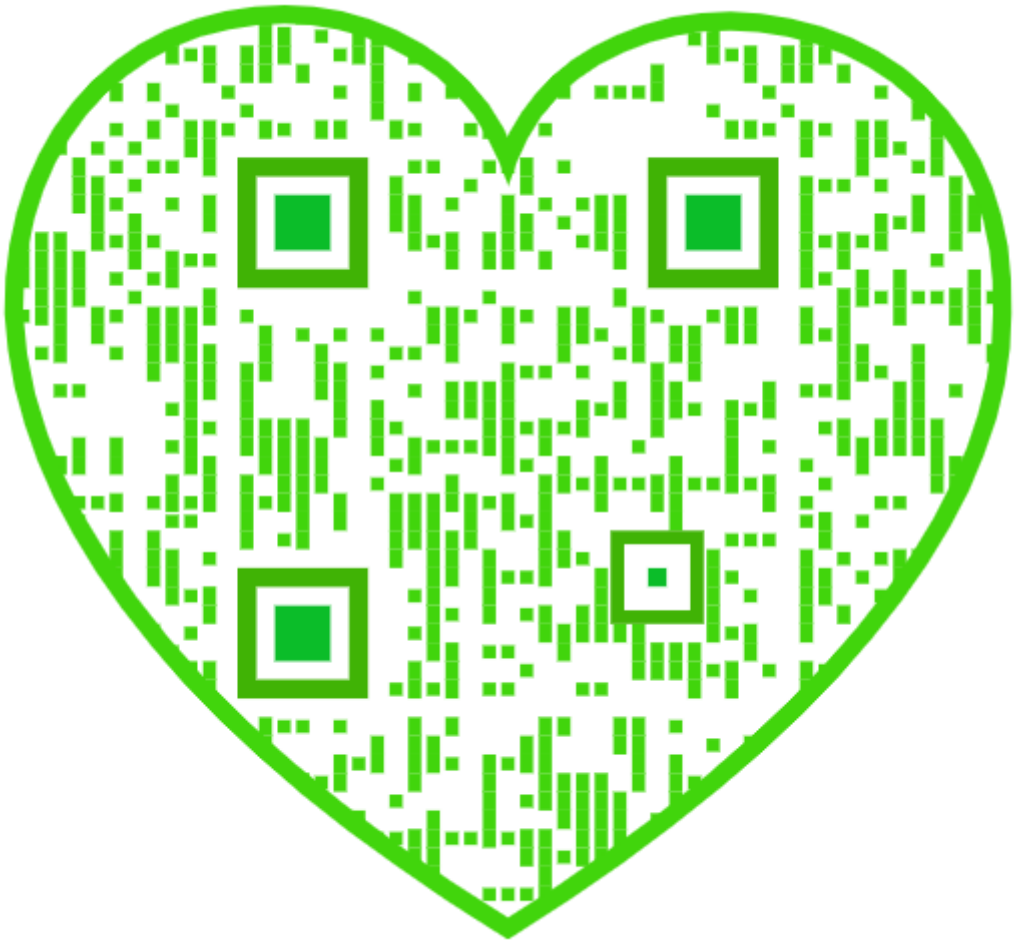

Verantwoording

Geachte Lezer,

Gedichten voor klein en groot?

't Begint, zooals gij verder zult zien, met versjes voor de kleuters; van die kleine dingetjes met een tikje humor, over zaken die ze kennen, die deel uitmaken van hun dagelijksch leven. Ondanks het spel met rythmus en rijm, is de taal van deze versjes niet boven het begrip van de kinderen uitgegroeid. Het is hun taal, natuurlijk een beetje vermooid, ook al klinkt er af en toe een woord, dat hun wat nieuws brengt (leeren ze niet iederen dag wat bij, en moeten zij hun taal niet stuk voor stuk van groote menschen ontvangen?) of een woord dat opzettelijk in de plaats treedt van het dialectisch woord.

Wat de tweede afdeeling u geeft? Moet ik u dat zelf beschrijven? Kijk naar de titels: Taalmuziek, spel met woord en rijm, rondedansen, stapliederen. Ik hoop, dat gij deze afdeeling een frissche aandacht schenkt en u even verlustigt. Ondervind wat een deugd een dichter er aan beleeft, met zijn taal te kunnen fantaseeren. Wilt gij een voorbeeld? In de eerste afdeeling staat een gedicht over het regendropke. De tweede biedt u variaties over datzelfde regendropke. Spel, niets anders dan spel, toch wel met een zin, maar in de eerste plaats, spel. Ik wensch van harte, dat gij en uw kinderen door dat spel, van uw taal, dat heerlijk instrument, wat meer gaat houden.

Meen nu niet, dat ik van plan ben u een inleiding tot iedere afdeeling voor te schotelen. Gij zult immers, wel zonder eenige waarschuwing, merken, dat de gedichten zich geleidelijk gaan wenden tot oudere leerlingen, dat wij het gebied verlaten van het eigenlijke kindergedicht.

Hier is het dan de plaats, even stil te staan bij de vraag: Wat is een kindergedicht?

Gij zult al meermalen hebben vastgesteld, dat het geven van een passende bepaling geen gemakkelijke taak is.

Een neuswijs met simplistisch verstand, zal zeggen: Een kindergedicht is een gedicht dat voor kinderen is. Iemand die wat voornamer

wil doen, spreekt omslachtiger en verklaart, dat zulk gedicht is een vers dat én door de keuze van het onderwerp én door de gebezigde taal, duidelijk te kennen geeft dat het zich richt tot een jeugdigen lezerskring.

Mij goed. Ik zeg alleen, dat het etiketje den ouderen lezer niet hinderen mag. Hij ook moet voelen, dat het gedicht hem wat biedt.

Laat ik een tweede vraag stellen: Wat verstaat gij onder jeugdigen lezerskring?

Of, zoo gij de vraag duidelijker wilt: 'Jeugdig' tot hoever reikt dat?

Natuurlijk waar spraak is van kindergedichten.

Tot den leeftijd van veertien, eindpunt van de lagere studiën?

Of slechts tot den leeftijd van twaalf, begin der middelbare studiën?

Want het taalonderwijs in de laagste klasse van de middelbare school teert reeds op een bloemlezing. Maar ook in den vierden graad gebruikt men zulk boek, soms reeds in den derden.

Ik heb hier voor mij liggen: Verzenbundel, een bloemlezing uit de poëzie onzer nieuwere dichters voor het voortgezel onderwijs, door T. van den Blink en J. Eigenhuis, uitgegeven bij Wolters in 1920. In dat boek, dat dus voor wat wij vierden graad noemen, werd samengesteld, maar dat even goed voor het middelbaar onderwijs zou kunnen dienen, bekleeden de tachtigers een ruime plaats. Ook latere dichters zijn, evenals enkele Vlamingen van beteekenis, vertegenwoordigd. Zelfs Zuid-afrikaansche dichters kregen een plaats. Kortom, een voor den tijd zeer interessante anthologie.

Moeten wij dan besluiten, dat het rijk van het leesboek - ik bedoel met dit woord het boek waarvan de samensteller zelf het grootste gedeelte heeft geschreven - reeds vroeg kan uit zijn?

Bedenk, dat in dit leesboek, zoowel als in de bloemlezing, gedichten staan.

En gedichten in het leesboek, zijn niet altijd kindergedichten.

Van zekere schrijvers met eenvoudigen trant, vindt men hier en daar een vers, zonder dat men beslist kan uitmaken, waarom dit gedicht in een leesboek, en dat in een bloemlezing werd opgenomen. Neem bv. het romantische 'Te gemoet gaan' van Ros. Loveling, waarmede ik reeds als kleine jongen kennis maakte; 'Het Geschenk' van dezelfde, dat o.m. in de kleine bloemlezing van Minnaert voorkomt en 'De Boog', ook van R. Loveling, dat in Brants en Van Hauwaert staat.

Zou het noodig zijn, meer voorbeelden aan te halen?

Ziet gij niet, geachte lezer, dat zoo wij ons plaatsen op het standpunt van de echte poëzie, alleen spraak kan wezen van het Gedicht, zonder meer?

Doch daar is een noodzakelijke gradatie, die rekening houdt met de ontvankelijkheid van den geest. En deze ontvankelijkheid hangt af én van den natuurlijken aanleg én van den graad van ontwikkeling.

Natuurlijke aanleg. Het eene gemoed meer dan het andere, heeft gevoel voor poëzie. Welk onthaal kan het mooiste gedicht genieten bij een dorre ziel, wier belangstelling uitsluitend naar positieve dingen gaat?

Graad van ontwikkeling. Wanneer de kern van een gedicht ontsnapt aan ons bevattingsvermogen, kan het ons geen genot schenken.

Ik herinner mij een proef met twee gedichten uit dezen bundel genomen: 'Broodhompjes in de sneeuw' en 'De Meeuwen'. Beide kwamen terecht in een zesde leerjaar, bij Vlaamsche meisjes, flink door een geestdriftige leerkracht opgeleid. Het eerste sloeg in. Trouwens, wat daarin wordt verteld, hadden de kinderen reeds kunnen waarnemen. Maar het tweede? Misschien hadden zij, in den Winter, meeuwen over het kanaal van Willebroek zien vliegen. Maar de beeldspraak wiekte boven hen uit. Zij bleven koud. Nu, de Meeuwen waren voor oudere leerlingen en volwassenen bestemd.

Van de gedichten van Gezelle kan men niet, als bv. van die van Karel van de Woestijne, zeggen, dat zij den geest op de proef stellen. Bij Gezelle is alles helder en natuurecht. Maar de taal bij hem is zoo subtiel, het vers, tot in zijn minste geledingen, zoo ragfijn uitgesponnen, dat men, om er al de weelde van te kunnen proeven, door een liefderijke studie van de taal moet voorbereid zijn. Vandaar dat het middelbaar onderwijs ons, in het algemeen, zoo weinig van Gezelle biedt. En wanneer dan een gedicht van hem aan de beurt komt (ik denk aan het steeds terugkeerende 'Ruischen van het ranke riet') wordt het meestal, ten behoeve van een positief taalonderwijs, onbarmhartig uitgerafeld.

Ik zie niet in, waar men, in het middelbaar onderwijs, met het bekende 'En verre tochten gaan', van Prosper van Langendonck, zou kunnen belanden. De diepe schoonheid er van, de innerlijke tragiek van den dichter, tolk van den eeuwigen mensch, zijn maar bevattelijk voor wie met het leven werkelijk in blijvende aanraking is gekomen.

Wij moeten overigens zoo hoog niet grijpen. Ik herinner mij het avontuur, dat de leerlingen in een klasse van vijftienjarigen beleefden met de 'Kapel' van Multatuli, ge weet, dien vlinder, die de zonnige lucht in zweefde, in plaats van beneden op de aarde, bij de honigrijke bloemen te blijven, en die uitgeput, in een karrespoor viel, waar hij vertrapt werd door een ezel. Welnu, deze jongens, te zeer met de moraliseerende literatuur vergroeid, maakten de eenvoudige, voor hun leeftijd zeer aanvaardbare gevolgtrekking: Men mag zich niet boven zijn medemensch verheffen, want hoogmoed wordt gestraft.

In mijn boekje 'Poëzie in verband met onderwijs en opvoeding',

voor een twintigtal jaren geschreven, vertel ik een ander avontuur, waarin een reeds evaren leerkracht mij wikkelde. Deze moest, in een vierdegraadklasse, over het 'Sprokkelende Vrouwtje' van Multatuli, spreken. Hoe hij dit treffende brok sarcastisch proza op een onthutsende anecdotische wijze, in stukjes wist te snijden, zonder maar iets van de bedoeling van den schrijver te vatten, zal ik niet herhalen.

Terwijl 'De Kleine Johannes' van Frederik van Eeden zich gemakkelijk als een sprookje lezen laat, ook zonder dat men er den dieperen zin van zoekt of zelfs vermoedt, is de symboliek van den 'Man zonder lijf' van Herman Teirlinck, ook voor vergevorderden, niet, zonder ernstige voorbereiding, bereikbaar.

Het besluit ligt dan voor de hand: Er kan wel een grens naar onder worden getrokken, m.a.w., men kan bepalen (echter niet altijd met zekerheid) van welken leeftijd af een gedicht (of een verhaal) kan genoten worden. Maar een grens naar boven heeft, waar het een echt kunstwerk geldt, geen zin, omdat een 'thing of beauty', hoe eenvoudig ook, voor jong en oud, een onderwerp van vreugde kan zijn. Denk maar aan 'Erlkönig' en 'Heidenröslein' van Goethe.

Dit gezegd, begrijpt gij, lezer, in welken geest ik de meeste verzen uit dezen bundel dichtte? Ik zeg de meeste verzen, omdat ik meer dan eens, met schalksche liefde, aan kleuters en oudere kinderen dacht en een en andere vondst, die mij, ergens op straat, uit den hemel kwam gevallen, dankbaar in ontvangst nam. Maar dusdoende dacht ik toch wel aan het plezier dat hun ouders bv. daaraan zouden kunnen beleven.

Daar staan verder in dezen bundel, samenspraken in verzen, die hoofdzakelijk voor de school zijn bestemd, al vlei ik mij met de hoop, dat men den algemeenen toon niet schoolsch zal vinden.

Deze twee soorten van verzen daargelaten, teekende ik, zonder eenig onderscheid te maken tusschen jong en oud, veel op, van wat het dagelijksch leven medebracht. Ik voelde mij als een simpel menschenkind, liet alle droeve introspectie daar, die het kenmerk is van de meeste mijner dichtbundels, liet de ziel der dingen spreken, zocht naar een taal die direct op den man afgaat, en werd gedragen door het vertrouwen, dat de school, die er meer dan ooit naar streeft om oog en oor te hebben voor het werkelijke leven daarbuiten, baat zou vinden bij mijn werk, terwijl ook ouderen van dagen, na diepergaande lectuur, een stille verpoozing zouden vinden bij dit werk.

Zoo gij met deze verantwoording rekening houdt, zult gij begrijpen, dat ik niet, als bv. voor een handleiding betreffende een tak der bestuurswetenschap, naar een vooraf omschreven programma werkte. Ik zou het

dan akelig vinden, dat gij, in plaats van den ganschen bundel te lezen (natuurlijk met een zeker welgevallen bij enkele gedeelten vertoevende) alleen naar bepaalde gedichten gingt zoeken om ze bruikbaar te maken voor uw school en de rest links liet liggen.

Bruikbaar voor de school...

Welk doel kan men, met een gedicht, in de school bereiken?

Deze vraag kan overbodig schijnen, eens dat men met een bloemlezing te doen heeft. Want zoodra de leerling voor een keuze uit het werk van vele schrijvers wordt geplaatst, spreekt het toch vanzelf, dat beoogd wordt een inniger aanvoelen van de waarde, de schoonheid van dit werk, het verrijken van het gemoedsleven, het geleidelijk ontdekken van diepere bronnen in onze ziel. Daar inhoud en vorm één zijn, moet voor ieder woord van beteekenis, voor elken zin of zinsdeel, de verhouding daarvan tot het geheel worden gezocht, want ieder deel is afhankelijk van dit geheel. Lacie! Hoe vaak wordt het woord niet behandeld op zichzelf, los van alle verband en wordt het bestudeeren van een gedicht een zielloos woordenonderwijs!

Ik zou hierover meer wenschen te zeggen, doch daar ik bang ben, dat deze inleiding te lang wordt, verwijs ik eenvoudig naar de letterkundige ontleding welke ik schreef voor mijn gedicht 'Moeder', in de eerste reeks van den 'Bloeienden Tuin', en dat gij verder vinden zult. Deze ontleding staat in mijn hooger vermeld boekje over 'Poëzie in verband met onderwijs en opvoeding'. Lees tevens de letterkundige ontleding gewijd aan het 'Sprokkelende Vrouwtje' van Multatuli.

Laat ik een paar trappen afdalen en komen tot het gedicht, dat de onderwijzer in een der eerste drie graden of in den kindertuin uitkipt om aan den schoolarbeid een frisch tintje te geven. En laat ik eerst afspreken met de Froebel-onderwijzeres. Indien deze het onschatbaar voorrecht geniet, onderwijzeres te zijn bij de gratie Gods (men wordt toch onderwijzer geboren), zoo spreekt zij mij gewis toe met een guitig lachje: Mijnheer, ik dank u voor hetgeen gij ons hebt toebedeeld. Ik weet er een uitstekend gebruik van te maken; ik wacht alleen naar een welkome gelegenheid. Ik denk er niet aan, een kind voor de klasse te laten komen om, bv. wanneer heeren, die voornaam doen, den vloer met officieele stappen betreden, te laten declameeren van de poes, die het spek gestolen had. Hebt gij niet ergens verteld, dat gij, in uw kleuterjaren, die poes hebt bekeven met de woorden, dat stelen niet lief is? Wij die het kind moeten leeren zijn zintuigen te gebruiken, zijn opmerkingsgeest moeten ontwikkelen volgens de regelen van een bepaalde tucht, die zich verschuilt achter de weldaden van een warme, bewuste

liefde; wij die het schamele bagage, dat het meestal aanbrengt op het gebied van taal, geduldig moeten bijwerken, maar dan zoo dat woord en ding steeds met elkander verbonden wezen; wij zijn wel dankbaar wanneer een kindergedicht, zonder zich als een schoolsch machientje te vertoonen, daar geestig opduikt en vraagt: Kan ik hier geen plaats nemen te midden van uw gesprek of uw vertelling?

Juffrouw, wij hebben elkander uitstekend begrepen. Ik ga over tot uw collega van de 'groote' school.

Mevrouw, mijnheer, waartoe bestemt gij het gedicht? Welke plaats neemt het in in uw onderwijs?

Ik bekijk het lijstje daar aan den wand: Aangeleerde liederen en gedichten. Bij sommige titels sta ik te mijmeren. Alleen gelegenheid tot declameeren? En waarom niet, zegt gij? Krijgt het kind daardoor niet wat meer zelfvertrouwen, legt het daarbij niet veel van zijn schuchterheid af? Oefent het zich niet in het hanteeren van een beschaafde taal?

't Kan zijn. Maar met die declamatie loop ik niet hoog, als zij niet anders dan schoolsch is. En dat is zij zeer vaak.

Ik mag het wel lijden, dat een leerling met aanleg (af en toe treft men er een aan) een mooi stukje voordraagt. Dit brengt stemming in de klasse. Maar om die voordracht wordt het stuk niet in de eerste plaats aangeleerd.

Het kan plaats vinden in het plan van een les. Het kruidt dan deze les, voert haar op een hooger peil, waar voor het kind schoonheid te vinden is. Ik bedoel natuurlijk een les over een bepaald onderwerp, dat ook zonder gedicht zou kunnen behandeld worden.

Hier is het gedicht veeleer een middel dan wel een doel.

Ik houd meer van het gedicht als doel.

De onderwijzer is met zijn leerlingen in het veld gaan wandelen en, onder zijn leiding, hebben zij van alles opgemerkt. Zij hebben de baan verlaten en zijn langs kronkelende wegels gegaan. Velen onder hen, door hem gedurig opgewekt, hebben de schoonheid der natuur genoten. De vaart der wolken, het spel van het zonnelicht zijn hun niet onverschillig geweest. Zij hebben oor gehad voor de geluiden. Nu zijn zij weder in de klasse. Hij wekt, door een bezielde ondervraging, hun herinneringen op, doet hen die wandeling herleven. En door de innige vreugde, waarmede hij telkens samenvat, maakt hij van deze les iets moois, iets dat hen bijblijft. En geleidelijk worden als het ware de verzen van den dichter geboren:

Ik heb de wegels lief, die door de velden gaan.

Of de onderwijzer spreekt over den dooi, of over den straathond, of over de vuilnisbakken, die van morgen voor de huizen stonden, of over de menschen die met hun haak gewapend, wat in deze bakken komen

zoeken, en hij maakt van die dingen een punt van belangstelling, dat door zijn talent, of misschien alleen door zijn bedrevenheid, waarin echter steeds ziel moet steken, werkelijks iets belangrijks wordt. Hij bereidt aldus een gedicht over deze onderwerpen voor.

Of hij vertelt envoudig een geschiedenis, zooals die van het mooie vogeltje, rijk aan kleuren maar arm aan voedsel, dat in een tuin tegen een groote kooi aanvloog om bij andere mooie vogels te zijn, die in weelde leefden, maar dat telkens door ijzerdraad werd tegengehouden en dat 's anderen daags dood werd gevonden in een waterbak. Ik heb dat eens gedaan in onze openluchtschool voor zwakke kinderen te Itterbeek, en vervolgens het gedicht aan dit vogeltje gewijd, voorgelezen. Ik kan u verzekeren, dat de bekomen indruk groot was, ook met de jongste onder deze kinderen, voor de gelegenheid, ten getale van zestig, in één klasse vereenigd.

Trouwens, ieder onderwijzer weet, dat kinderen, in het algemeen, de voorkeur geven aan een gedicht waarin iets verteld wordt. Wat natuurlijk geen reden is om de belangstelling niet op te wekken voor andere soorten van gedichten. Alles hangt af van de manier waarop dit geschiedt. Door het bezielde woord van den onderwijzer krijgt het minste dat hij zegt een niet te onderschatten woarde.

De mooiste herinneringen aan het schoolleven (helaas niet zeer talrijk), zijn wel de oogenblikken van innig meeleven met iets schoons, door den onderwijzer, vergeestelijkt, zijn kinderen aangeboden, die in een andere atmosfeer meegevoerd, dat schoone als door een prisma aanschouwden.

Van den 'Bloeienden Tuin' zijn, jaren geleden, twee reeksen verschenen, die thans zijn uitverkocht.

In dezen bundel heb ik niet alles overgedrukt, wat in beide reeksen staat.

Den aandachtigen lezer laat ik de zorg over te vergelijken en na te gaan, welke gedichten tot een vorige periode behooren. Na een tusschenruimte, die voor sommige gedichten, meer dan twintig, ja soms dertig jaren bedraagt, moet het opvallen, dat de schrijftrant veranderd is, ja, laat het mij zeggen, directer, plastischer is geworden. Deze opmerking is echter met als absoluut te beschouwen, want hier en daar zal men wel een gedicht vinden, dat jaren achter den rug heeft en dat ik ook gisteren had kunnen schrijven. Omgekeerd kan het zijn, dat af en toe een vers aan vroegere gedichten herinnert. Deze gedichten werden, zooals ik ze heb gevoeld en dan ook geschreven, behouden.

Om te besluiten, ben ik zoo vrij iets over te schrijven uit het verslag betreffende den dertienden Staatswedstrijd in de Nederlandsche letterkunde (1910-1914), verslag waarin tevens werken worden besproken gedurende het veertiende tijdperk (1915-1917) verschenen.

Naast mijn dichtbundels 'Boven de Donkere Diepten des Doods' (1912), 'Zuivere bronnen' (1913) komt aan de beurt de eerste reeks van den 'Bloeienden Tuin' (1916). Hierover zegt de verslaggever: 'In den Bloeienden Tuin heeft hij lieflijke bloemen voor de schooljeugd geplukt en met zijn gezonde kinderversjes en kinderspelen beproefd 'den weerzin, dien het kind doorgaans voor verzen voelt, te overwinnen door zijn eigen wereld zoo in klanken weer te geven, dat het iets van zijn eigen taal hoorde'. In dit bescheiden werk is Jef Mennekens uitmuntend geslaagd en zijn boekje heeft onmiskenbare letterkundige verdienste'.

Verslaggever was A.H. Cornette; voorzitter van de jury, P. Hamelius; leden: O. Wattez, A. Vermeylen, L. Van Puyvelde.

Met vertrouwen stuur ik thans den vergrooten 'Bloeienden Tuin' de wereld in.

Jef MENNEKENS.

Kinderleven
Bij de juffrouw in de kleutersschool en ook wel wat later.

Een lief portret.

Ik zie zoo gaarne 't lief portret
van mijn mama,
van mijn papa
in een kadertje gezet.
Ik plaats er bloemen voor
en werp er kusjes naar.
Mamaatje lief,
Papaatje lief,
wat zijt gij een schoon paar!

De lach van moeder.

Moeder, och, wat lacht ge zoet,
als ge mij beziet!
'k Loop naar u met lichten voet;
rapper kan het niet.
Nimmer ben ik bang bij u.
Moeder, weet ge dat?
'k Leerde iets schoons; ik zeg het nu:
Moeder, o mijn schat!

Ei, moeder, 't vuur is bijna uit....

Ei, Moeder, 't vuur is bijna uit;
de kachel vraagt naar kolen.
Zet rap den koffieketel op;
geef mij den koffiemolen.

Ik zie ze vliegen, moederlief;
snijd maar veel boterhammen,
want daarvan worden kinderen groot,
mijnheeren en madammen.

En hebt ge soms wat confituur,
dan zult ge 't liedje hooren,
het liedje van 't gelukkig kind
met een buikjen als een toren.

De snor van papa.

Papaatje heeft een mooie snor;
   die krult hij iederen dag;
Papaatje heeft dan altijd pret,
   omdat ik heimlijk lach.
Hij grijpt mij vast, hij heft mij op,
   en zoent me en houdt me dicht;
en ik zeg guitig: Ai, uw snor,
   zij steekt in mijn gezicht!

De pijp van papa.

I

Papaatje heeft een nieuwe pijp.
   Hij kreeg die van mama.
Zij steekt al blinkend in zijn mond,
   en de oû ligt in de lâ.
Papaatje, vul uw nieuwe pijp;
   ik wrijf het steksken aan;
en blaas de wolkjes lustig weg,
   als 't kan, tot aan de maan.

II

Papaatje heeft een nieuwe pijp,
   en ik een nieuwe broek.
De pijp is een uit den bazaar,
   mijn broek komt van den hoek.
Wie van ons bei zou 't fierste zijn,
   al wandlend blij en kloek,
Papaatje met zijn nieuwe pijp,
   Of Jefke met zijn broek?

De tram.

I

Op de tram zijn twee balkons,
een van voor en een van achter.
Het balkon is om te staan,
maar zitten, dat is zachter;
Mevrouwtje, wil u niet bezinnen.
Nu is er plaats; gaat gij niet binnen?

II

Een roode plaat
met witte letters op,
daar stopt
de tram altijd,
natuurlijk als hij rijdt.
Een zwarte plaat,
daar moet gij met fatsoen
een teeken doen.
De wattman die het ziet,
die draait een keer,
houdt stil en peinst:
Nog eentje meer!

De lichten in de stad.

Zaagt ge dat, zaagt ge dat,
al die lichten in de stad,
vurige letters zonder tal,
honderden letters, klein en groot,
wit en groen, blauw en rood,
jongens, jongens, rood vooral!

De verkeersagent.

Mijnheer de verkeersagent,
dat is een schoone vent
met helm en blinkende knoopen.
Hij wijst naar daar:
Pas op! daar is gevaar!
Hij wijst naar hier:
't Verkeer is open!
Ga over met manier!

Rood en groen.

Het licht is rood:
Blijf staan, Mijnheer,
blijf staan, Madam,

of gij zijt dood!
Wilt ge overgaan?
Gij kunt het doen:
Het licht is groen.

Voorzichtig, Roosje!

Roosje, Roosje,
blij van zin,
wacht een poosje,
houd uw voetjes nog wat in.
Loop nog niet
over straat,
of 't is te laat,
en Mama zit in 't verdriet.

Ei, die wind!

De wind, de wind,
de wind is slecht gezind!
Wat kan hij blazen,
wat kan hij razen!
Hij breekt den boom, hij breekt den tak.
Hij jaagt de pannen van het dak.
Hoe!

Mijn paraplu.

Daar kwam een zotte wind gevlogen,
zoo met een ruk.
Mijn paraplu was open.
Ei mij, wat ongeluk!
Daar stond ik als een sukkelaar
en dacht: Wat doe ik nu
in wind en regen met
een omgekeerde paraplu?

De windhaan.

Op den toren van de kerk,
staat een windhaan, schoon en
Al de winden van de wereld
bliezen al millioenen keeren;
al de winden van de wereld
konden onzen haan niet deren.

't Regent.

Het dretst, het dretst,
het regent dat het kletst,
het regent dat het spat.
Mijn voeten zijn al nat.
Ei, mij! wat is me dat!

Ach, zonneke!

Zonneke, zonneke, laat
uw lief gezicht eens zien.
Het regent al zoo lang,
wel eenen dag of tien.
De hemel is zoo grijs.
Waar blijft gij met uw lach?
Zonneke, zonneke lief,
kom spoedig voor den dag!

Lief zonneke.

Dit is een heerlijk zonneke
dat door het venster ziet.
Het warmt en is plezierig
en steken doet het niet.
Wij voelen ons zoo blijde
als in een zomerweide.
Ik wou dat in ons klas
altijd zoo'n zonneke was.

Eendjes.

Hebt gij op onzen vijver
die eendjes al gezien?
Er zijn er al te zamen,
zoo 'k meen, een stuk of tien.
Wanneer zij willen visschen,
dan staan zij op hun kop
en heffen naar den hemel
hun koddig lijveken op.

Hij vischt.

Een visscher zit te hengelen,
te hengelen aan de vaart.
De vent kan tegen 't wachten:
is dat geen vischje waard?
Het dobbertje drijft op 't water.
De visschen bijten niet.
De hengelaar is geduldig
en voelt toch geen verdriet.

Het steenen manneke.

Daar staat een steenen manneke
in 't hofke voor ons school.
Het eet geen boterhammen,
geen spek, geen roode kool.
Het houdt in bei zijn armen
een visch, zoo groot als dat;
wil hij dien visch verwarmen
of is hij bang voor de kat?+

+ Dit laatste gedicht werd geschreven en getoondicht voor de kinderen van de Jef-Mennekens-school.

Zwarte boomen.

Op de zwarte boomen,
staat nog hier en daar een blad.
Van ver zijn zij als vogels
die bang zijn voor de kat.
Zij vliegen niet bijeen.
Soms valt er een
in stilte naar beneen.

Pataatjes in het vet.

Daar staat
op 't hoekske van ons straat,
de dikke Net
in haar glazen kar,
en bakt pataatjes in het vet.
Voor een halven frank,
bestelt zij zeer gezwind,
haar warme waar, bestrooid met zout,
aan zwerver en aan kind.

Hanneke maan.

's Avonds, als ik met papa
met lichte voetjes wandelen ga,
dan komt somwijlen Hanneke Maan
van achter de boomen meegegaan.
Hij lacht met zijn bolrond gezicht,
terwijl hij zoet de straat verlicht.
En blijf ik staan, zoo blijft hij staan.
Goe'n avond, Hanneke Maan!

't Sneeuwt.

Kijk eens dit, kijk eens dit:
't Is of de lucht vol pluimpjes zit,
witte pluimpjes, pluimpjes wit.
Sneeuw is dat, sneeuw is dat;
't Sneeuwt uit den hemel op de stad.

Sinterklaas.

Sinterklaas,
wat spekulaas,
wat marsepein,
hoe fijn, hoe fijn!

Geen klop, klop, klop!
Breng zacht, zeer zacht,
in vollen nacht,
voor Mie een pop,
voor Jan een trein.
't Zal prettig zijn!
Dank, Sinterklaas,
o lieve baas!

Jantje wil groot worden.

Wanneer ik groot zal zijn,
krijg ik een nette jas,
een fijn gestreken boord
en een parelgrijze das;
slobkousen misschien ook wel;
dan ben ik in mijn schik;
dan zeggen de menschen die me zien:
Wat is dat heertje chic!

Ik houd van koffie.

De ketel staat te koken.
De damp schiet uit zijn tuit.
Marieke maalt de koffie.
Mamaatje schenkt hem uit.
Wat geurt die koffie lekker!
Hoe vroolijk tikt de wekker!
Wat zijn wij saam verheugd!
Die koffie doet ons deugd!

Het uurwerk.

Het uurwerk tiktakt, tiktakt,
het tiktakt zonder duur.
De wijzers op het schild,
die zeggen trouw het uur,
    het morgenuur,
    het middaguur,
    het avonduur,
het uur voor u, het uur voor mij
    en voor den buur,
zoo dikwijls als gij wilt.

Een zonnig kind.

Yvonneke heeft een zonneke
in ieder van haar oogen.
Dat zonneke van Yvonneke,
dat schijnt met blijden moed,
zoodra ons lief Yvonneke
haar oogen opendoet.

De mug.

Daar hing een nijdige mug
te gonzen aan mijn oor.
Zij schoot er nu en dan vandoor
en keerde dan terug.
Zij zong een zagend liedje:
Zoo dans ik op en neer;
indien gij niet kunt slapen,
toe, waak dan voor één keer!

Het aquarium.

't Aquarium met zijn zuiver zand,
    zijn keitjes en zijn groen,
daar leven roode vischjes in,

die niets dan zwemmen doen.
Zij vinden hoekjes naar hun zin,
en happen nu en dan
een lieve, kleine nietigheid:
Daar leven die vischjes van.

Spiegeltje.

Spiegeltje klaar, spiegeltje klein,
hoe zal ik uw vriendje zijn?
- Kom eens, blozerd, vóór me staan,
met uw zuivren voorschoot aan,
net gewasschen, blijgezind;
en dan ziet ge't liefste kind,
dat u aanblikt met een lach,
vroolijk knikkend: Goedendag!

Wij telefoneeren.

Daar rinkelt de bel.
Snel
haak ik den horen af
en spreek:
Hier Vanderbeek,
de glazenmaker.
- Hier, Jan Karaf,
de notenkraker.
Een ruit kapot;
de wind is zot.
Wij leven als op straat.
- Ik kom en neem de maat.
- Op staanden voet?
- Op staanden voet.
- 't Is goed! Gegroet!
Ik haak weer aan:
Het telefoneeren is gedaan!

Van een stijven borstel.

Borstel, wel, wat zijt ge stijf,
als ik over u eens wrijf!
Net als stekels kunt ge prikken,
toch zult gij me niet verschrikken!
Borstel, borstel, 'k weet zoo goed,
wat ge met die stekels doet:
Schuren gaat gij, en ons huizeken
wordt zoo schoon en net daarvan,
dat er dan geen enkel muizeken
nog één stofken vinden kan.
Schuren, schuren, blij en frisch,
daar het morgen Zondag is!

Waterke.

Waterke, waterken uit de kan,
waterke, wat zijt ge koud!
Bange kindertjes zeggen dan:
‘'t Waterke, foei, is stout!’
Ei, ei, wat denkt ge daarvan,
waterke, waterken uit de kan?

Weet ge wat het waterke zei?
‘Wat vragen des morgens de handekens,
wat vragen de voetekens bei?
En wat, in den spiegel, de tandekens,
het lachende snoetje daarbij?

- Waterke, waterke, frisch en koel,
speel met ons handekens, wasch en spoel,
spoel er ons tandekens, wasch er ons voetje,
wasch er ons snoetje,
maak ze zoo schoon, zoo net en zoo rein,
dat alwie het ziet, zoo zuiver wou zijn!’

De kam.

Kammeke met uw honderd beentjes,
met uw beentjes zonder teentjes,
die mijn haarke goed bedient,
kammeke, ge zijt mijn vriend.

Want ge legt de haren fijn,
die dooreen gekropen zijn,
en die sierlijk zullen passen
bij een snoetje frisch gewasschen.

Kammeke met uw honderd beentjes,
met uw beentjes zonder teentjes,
kom en tooi het blijde kind,
dat de zuiverheid bemint.

Mooie krullen.

Als ik zoo'n mooie krullen had,
gelijk dat lieve meisje,
dan was ik blij den ganschen dag;
'k zou zingen als een sijsje.
Zoo'n krullen, vrienden, wat een pret!
Wat staat dat fraai, wat staat dat net!

Wanneer mamaatje of papa
gaat wandlen met dat meisje,
dan zeggen de menschen: Zie eens aan,
dat kind verdient een prijsje.
Zoo'n krullen, vrienden, wat een pret!
Wat staat dat fraai, wat staat dat net!

Ons Kareltje.

Ons Kareltjen is een kerel;
hij 's duizend franken waard.
Hij zingt gelijk een merel,
en springt gelijk een paard.
Wanneer wij zingen in de klas,
klinkt zijne stem er bovenuit.
Zij klinkt zeer schoon al klinkt ze luid.
'k Wou dat ik zoo'n kerel was!

Ons Kareltjen is een kerel;
hij 's duizend franken waard.
Hij zingt gelijk een merel,
en springt gelijk een paard,
Wanneer wij loopen op het plein,
draaft hij den snelste voor.
Wij blazen uit en hij loopt door.
Zoo'n kerel, jongens, wou ik zijn.

Het hazelnootje.

Ik pluk een nootje,
een hazelnootje,
één hazelnootje
van genen tak.
Ik pluk een nootje,
twee hazelnootjes,
drie hazelnootjes
voor mijnen zak.
Ik zal ze kraken;
het zal me smaken:
Krak!

Klontje suiker.

Klontje suiker,
zuiver wit,
wacht gij, klontje,
naar een mondje,
een prettig mondje,
een mondje als dit?

Kom dan, klontje,
net en zoet,
daar gij, klontje,
zoo een mondje,
een prettig mondje
hebben moet!

Chocola.

Uit de la,
nam Mama
hier dit stukje chocola.

En ze zei:
Zijt ge blij?
En ze kreeg een kus van mij.

Eet ge mee,
vroeg 'k aan Free?
En ik brak mijn stuk in twee.

Free zei ja,
en, Mama,
binnen is de chocola!

De bel.

'k Ben de groote, groote bel.
Zijt ge binnen,
frisch van zinnen,
'k zing toe: 't Is wel, 't is wel!
Zijt ge er niet,
in mijn lied,
roep ik luid:
Kleine guit,
snel, snel, snel,
toe, vooruit!
't spel
is uit!

Mieke Pop.

Mieke Pop heeft kleine handekens
en ze lacht met lieve tandekens,
heeft ze weer haar Moeke vandoen,
spoedig geef ik haar een zoen.

Ik houd van haar blozende kaken,
waarop al de kusjes kraken,
van haar krullende, donker haar,
en van haar blinkende oogenpaar.

Zij is in haar bed heel zoetjes,
en woelt zich niet bloot met haar voetjes,
doet netjes haar oogen dicht,
met een lach op haar aangezicht.

Wiegelied.

Do, do, dijne, Mieken.
Wat bloost er zoo schoon als krieken?
Uw kaakskens allebei.
Geen slaapt er zoeter dan gij!
Do, do, dijne, Mieken.

Do, do, dijne, Mieken.
Voor u, mijn liefste lieken;
voor mij, de zoetste lach,
dien 'k van een kindeken zag!
Do, do, dijne, Mieken.

De lantarenman.

I

Daar loopt een lichtje door de straat,
waar de avond al te droomen staat.
En onder 't lichtje loopt een man,
die ver er mede loopen kan.
Dat is 't lantarenmanneke;
het steekt langs iedere baan,
voor Mieke en voor Janneke,
al de lantarens aan.
Lantarenmanneke, Lantarenmanneke,
wij eten uit het panneke,
wij eten uit den pot,
en toe is 't kiekenkot.

II

Nog eer de morgen fijn begint,
komt weer het manneke, blijgezind.
Hij loopt alleen langs iedere baan.
Nu moeten er alle lichtjes aan.
Want 't vlug lantarenmanneke
knijpt alle lichtjes dood,
nu Mieken en nu Janneke
bezien het morgenrood.
Lantarenmanneke, lantarenmanneke,
wij drinken uit het kanneke,
wij drinken uit de tas
en 't zonneke blinkt in 't gras.

Meester Haan.

I

Meester Haan, Meester Haan,
wat kunt ge als een koning staan,
fier en blinkend in uw kleeren.
'k Zeg het u wel zeven keeren:
Meester Haan, Meester Haan,
'k zie u vol bewondering aan.

Rood als vuur schudt gij uw kam,
uit uw oog schiet dan een vlam:
‘Ik ben baas hier in mijn woning!’
O, mijn groet, Mijnheer de Koning,
Meester Haan, Meester Haan,
met uw schoone kleeren aan!

II

De haan, dat is een fiere Jan,
en roepen, roepen dat hij kan:
‘Koekeloerenhaan!
Laat uw bed maar staan!
't Zonneken komt aan!
Gij moet werken gaan!’

III

Vroeg in den morgen, schiet
de haan uit al zijn droomen
en kraait van ver zijn lied:

‘Koekeloerenhaan!
De zon is opgestaan!
De dag is weergekomen!’

De hanen overal,
die blij hun broer gelooven,
beginnen met geschal:
‘Koekeloerenhaan!
De zon is opgestaan!
De dag is weer hierboven!’

De hen.

Mejuffer Hen, wel goedendag!
Gij weet, dat ik uw eitjes mag.
Gij krabt en scharrelt al maar toe;
Gij pikt, van 't zoeken nimmer moe.
En vindt ge een graantje of wel een pier
dan knikt ge gretig: ‘Wat plezier!
Kom hier!’
En dan met dikken krop:
‘'t Is op!’

Mejuffer Tweepoot, goeden dag!
'k Weet, dat ik u wat brengen mag.
Hier zijn er kruimels, schoon en dik:
Nu zijt ge zeker in uw schik?
En Meester Haan, die ziet het aan,
en 't oog half toe: ‘'t Is wel gedaan!
Welaan,
ik wil - ik zeg niet neen,
ook een!’

Het bieken.

Bieken, bieken,
waarom gaat ge met uw lieken
's morgens vroeg al naar de wei?
Is 't om zoeten geur te rieken,
geur van bloemen allerlei,
ei, gij bieken?

Neen, zei 't bieken,
'k ga niet om haar geur te rieken,
met mijn lieken in het gras.
'k Ga alom met lichte wieken,
zoeken honig en ook was,
zoo zei 't bieken.

De windmolen.

Wat zegt de wind langs de wegen,
wat zingt hij spelend u tegen,
wanneer hij door de velden gaat,
vroeg en laat?

Hij zingt van uit de dalen:
Om 't schoone, blonde graan
tot fijne bloem te malen,
breng mij een molen aan!

Dan draaien met vieren zijn wieken,
dan klinkt er een molenlieken,
heel lustig waar hij staat,
vroeg en laat.

De windmolen draait.

Wanneer de winden waaien,
willen de molens draaien.
De wieken loopen, ha, ha, ha,
elkander lustig achterna.
Hoe sneller de een wil loopen gaan,
hoe feller de andere achteraaan.
Vier te zamen in een kruis,
vast op 't kleine molenhuis.
Draait maar op, gij rappe wieken,
zingt aldoor uw gonzend lieken,
't lieken van den wilden wind,
dat de molenaar bemint.

De regen.

Hoort gij tromlen op de ruiten,
tromlen, tromlen zonder rust?
Ei, de regen danst daarbuiten,
maar hij vindt daarin geen lust.
Hoor de dropplen groot en klein:
binnen, binnen wil ik zijn!
Arme regen, arme regen,
arme regen, 't valt u tegen!

Klop maar, klop maar, 'k doe niet open,
want ge maakt me veel te nat!
dans daarbuiten, blijf er loopen
langs den wegel en het pad.
Dropplen, zingt maar uw verdriet;
binnen, binnen komt ge niet!
Arme regen, arme regen,
arme regen, 't valt u tegen!

Lastig vliegske.

Lastig vliegske, lastig vliegske,
lastig vliegske, vol plezier,
blijf niet spelen bij dat wiegske;
vlieg maar spoedig weg van hier!
Ei, ge zult ons kindje wekken;
raak zijn neus niet aan, zijn oor;
vliegske, hoor, ge moet vertrekken,
Plager, vlieg er rap vandoor!

Meent ge, dat uw traag muziekske
zoo'n genoegen is voor ons?
Zoek daarbuiten naar een kriekske,
vliegske met al uw gegons!
Lastig vliegske, plagend dierke,
seffens schreeuwt ons kindje luid;
hier vermaakt gij ons geen zierke;
vliegske, ga toch 't venster uit!

De appel.

Ik heb een dikken appel hier.
Wat bloost hij schoon! Wat is hij fier!
Ik zie u, blozerd, aan en lach,
omdat ik blozende appels mag!

Zie, wat mijn handje met u doet;
kom aan mijn neus! Wat ruikt ge goed!
Gij met uw velletje zonder kreuk,
wie gaf u dezen lekkren reuk?

Zeg mij, of gij niet boos en zijt,
als 'k in uw roode wang eens bijt?
Hoe sappig! 'k Heb zoo'n vreugd daarvan
Gij zijt de vriend van alleman!

Regendropke.

Regendropke, regendropke,
val maar op mijn bloote kopke;
'k ben dat dropke goed gewend;
val maar op mijn vingertopke,
regendropke van de Lent!

Val maar op de frissche boomen,
waarop witte bloemen komen,
die het jonge jaar ons zendt;
op hun kopke, op hun topke,
regendropke van de Lent!

Ontmoeting.

Mijnheer Janssens,
mijnheer Peeters
komen elkander tegen:
Dag, mijnheer Janssens,
dag, mijnheer Peeters;
slecht weer: 't is weeral regen!

Mijnheer Janssens,
mijnheer Peeters
gaan een herberg binnen;
Na u, mijnheer Janssens,
na u, mijnheer Peeters!
De baas komt voor de pinnen.

Mijnheer Janssens,
mijnheer Peeters,
die drinken lekker bier.
Gezondheid, mijnheer Janssens;
gezondheid, mijnheer Peeters!
Zoo vindt men zijn plezier.

Mijnheer Janssens,
mijnheer Peeters,
zijn bei op straat alweer.
Tot ziens, mijnheer Janssens,
tot ziens, mijnheer Peeters,
en tot den naasten keer!

Op vaders schoot.

Hu, hu, paardje,
met uw vosse staartje!
Janneken rijdt op Vaders schoot;
Janneken, Janneken wordt heel groot.

Hu, hu, paardje,
met uw vosse staartje!
Vaderken werkt den heelen dag,
voor Janneken die veel koekskens mag.

Hu, hu, paardje,
met uw vosse staartje!
Janneken wordt een groote Jan,
die zal werken als een man.

Sinterklaas.

Sinterklaas, 'k heb u een brief,
een schoonen brief geschreven;
'k weet niet, of ik altijd lief
en netjes ben gebleven;
maar ik hoop, dat gij van nacht
mijn mand niet zult vergeten.
'k Heb naar u zoo lang gewacht.
Hoe zoudt ge dat niet weten?

Sinterklaas, o zeg, wilt gij
aan alle kinderen denken?
Stap geen enkel deur voorbij;
breng overal geschenken;
Dan zal het feest zijn overal;
wat lachen en wat leven!
Sinterklaas, o, had ik al
hetgeen ge mij zult geven!

Van een bang geitje.

Daar stond een geitjen in de wei,
en ik zei:
Ei, ei, kom bij mij,
geitje, geitje,
en ik zei:
Ei, ei, kom bij mij,
geitjen in de wei.

't Geitje was zoo bang voor mij,
en het zei:
Bei, bei, 'k ben niet blij,
't geitje, 't geitje,
en het zei:
Bei, bei, weg van mij,
't geitjen in de wei.

Van Janneken in het bootje.

Daar kwam een bootjen aangevaren,
hi, ho, ha!
Daarin een knaapje jong van jaren,
hi, ho, ha!
Janneken, houd u vast,
tegen het vallen, tegen het vallen,
Janneken, houd u vast,
tegen het vallen, aan den mast!

Wil Janneken in 't bootje wiegen,
hi, ho, ha!
dan zal hij rap in 't water vliegen,
hi, ho, ha!
Janneken, houd u vast,
tegen het vallen, tegen het vallen,
Janneken, houd u vast,
tegen het vallen, aan den mast!

Van een tafelke met een wafelke en Mieke pop.

Een wit wit tafelke,
een zoet zoet wafelke,
en wafeltje met suiker op.
Een meisken en een jongske
lekken met hun tongske,
zeggen dan tot Mieke pop:
Do do dijne, Mieken,
luister naar ons lieken;
Mieken, als ge groot zult zijn,
krijgt ge koek en marsepein.

Taalmuziek
Spel met woord en rijm
Rondedansen
Stapliederen

Van de kiekens en de eieren

Bim bam beieren,
de kiekens leggen eieren;
en eitjes in de pan,
daar houden kindertjes van.
Dat geeft hun dikke beentjes,
dat geeft hun rappe teentjes,
rapperderappe, al maar aan!
Ziet gij onze beentjes gaan.
onze beentjes al te zamen?
'k Wou dat alle kiekens kwamen,
alle kiekens op één poot,
en vol eieren onze schoot.

Vier Marietjes.

Daar zaten vier Marietjes
te breien bij het vuur.
Zij zongen wiegeliedjes
en zonnig was het uur.
Zij breiden voor de kindjes
met gaatjes in hun kous,
wanneer ze komen eten
pataatjes met botersaus.

Het geitje aan den stok.

Daar liep een jeugdig geitje
te draaien aan een stok.
Het touwtje spande, spande,
hoe meer het geitje trok.
Drie meisjes op een rijtje,
die keken naar het geitje
en zeiden: wacht een tijdje!
Maar 't geitje ging aan 't blaten:
het kon zijn stokje niet verlaten.

In de wei.

Een herder met zijn schapen
zat in de bloeiende wei,
Een kindje lag te slapen,
te slapen aan zijn zij.
De schapen graasden rustig;
de vogels kwetterden lustig
voor 't kind, dat niets en zei.
Ei, ei,
wat waren die vogeltjes blij!

Vijf dikke boeren.

Vijf dikke boeren
stonden de pap te roeren
in een grooten ketel.
De eerste deed het met een netel,
de tweede met een pijpesteel,
de derde met een fijn penseel,
de vierde met een kleine pluim;
de laatste roerde met zijn duim.
Ho, ho, ha, ha, wat was dat raar
zoo'n roerende boeren bij elkaar.

Rondedansen.

I

Madam, zal 't u believen,
mij seffens te gerieven,
een appel en een ei,
wat selder en porei,
wat wortlen om te schrapen,
en ook een kilo rapen;
en steek in mijn kabas,
een dikke rammenas.

II

Katrientje van den buiten
heeft bloemen voor haar ruiten.
Katrientje in de stad
die heeft een kleine kat.
Dat katteke vangt muizen.
Katrientje gaat verhuizen.
Waar gaat Katrientje dan naartoe?
Wel, bij ons lieve Moe!

III

Madammeken uit den kelder
die eet een beetje selder;
Madammeken achter haar vitrien,
die eet een appelsien;
Madammeken van boven
zit appelen te stoven;
en op den zolder van het huis,
daar loopt een dikke, dikke muis.

IV

Kom dansen in het rond.
Een kilo is twee pond.
Een pond, Madammeke?
Een pond, Mijnheerke?
Een blinkend kammeke,
een lekker peerke,
een peerken in den pot?
Madammeke, Mijnheerken is niet zot!

V

Janneken en Mieken,
die eten gaarne krieken.
Mieken en Janneken
drinken uit het kanneken,
drinken melk met suiker in.
Mieken, Mieken,
zing een lieken;
Janneken heeft een natte kin.

Weidans.

Een meisje met een flodderrokje,
een jongetje met een wandelstokje,
dansen nu luchtig in de wei,
- leve Leander en Lorelei! -
dansen met een holleblokje;
leve Leander en Lorelei!
En in die wei bloeit menig klokje
al met een wiegelend lenterokje;
daar speelt een herder op de schalmei,
- leve Leander en Lorelei! -
Dans dan met uw flodderrokje,
dans dan met uw wandelstokje;
leve Leander en Lorelei!

Tien dikke venten.

Tien
dikke venten
zonder centen
zijn Marianneke komen zien.
Vier
van die venten
zonder centen,
zongen luidkeels van plezier.
En wat deden dan de zes?
Wel, die dronken uit een flesch,
en die liepen naar den bakker.
Geef ons spoedig, witte rakker,
voor Marianneken elk een brood,
of Marianneken gaat dood.
Onze venten
kregen brood met zoete krenten;
en toen kwamen hun madammen
en die sneden boterhammen.
En Marian, de krullebol,
at toen blij haar buikske vol.

Ons betteken.

Ons Betteken heeft een boek;
en Karelken, een koek.
Ons Betteken heeft gelezen,
en Karelken gesmuld
zijn buiksken tot een bult.
Wie zoudt gij liever wezen,
ons Betteken met haar boek
of Karelken met zijn koek?

Met a a o

Met a a o,
is 't cacao;

met o o a,
is 't chocola!

met o a ie,
is 't Rosalie;

met a ie a,
is 't Afrika;

met a a u,
is 't paraplu;

met ee a ie,
is 't Melanie;

met u ie a,
is 't Lucia;

met o ie ie,
is 't colibri;

met a e o,
is 't Waterloo;

met ee a ie,
is 't Leonie;

met a a ee,
is 't kanapee;

met a a a,
is 't Canada;

met a e ee,
is 't slappe thee!

Do si la

Do si la;
sigaren rookt papa;
een pijp rookt grootpapa.
En als ze samen rooken,
Mamaatje staat te koken,
dan zegt zij met een zucht:
Wat ongezonde lucht!
Do si la!
Zoo zegt mijn mama!

Do si la!
Plezier heeft mijn papa;
plezier heeft grootpapa;
De lucht zal strakjes klaren.
De pijpen, de sigaren
zijn voor de duiven niet,
maar wel voor Jan en Piet.
Do si la!
Zoo zegt mijn papa!

M en R.

M en R
vielen uit een ster.
M liep dansend op haar teenen,
en ze zei: ha-ha!
R had krampen in haar beenen,
en ze zei: hi-hi!

M-a, ma; R-i, ri,
en het was Marie!

R en M
zaten in de klem.
R die had een raap gekregen,
en ze zei: hee-hee!
M was moe en nat van regen,
en ze zei: hi-hi!

R-ee, ree, M-i, mi,
en het was Remi!

Do mi sol.

Do mi sol!
De muis zit in haar hol.
En komt ze er uit gekropen,
om kaas of spek te koopen,
dan loopt zij in de val.
Adieu dan 't muizenbal!
Ho-ho,
do mi sol, sol mi do!

Sol mi do!
De muizen zeggen zoo:
De kunst is spek te erlangen,
zich niet te laten vangen,
want in de muizenval,
houdt men geen muizenbal!
Ho-ho,
do mi sol, sol mi do!

B en R

B en R
kwamen van zeer ver.
B droeg een paraplu;
R in rok,
droeg een wandelstok.
B zei u
R zei o,
en toen was 't buro.

R en B
kwamen van de zee.
R vond een doode musch;
B per fiets,
keek maar zij vond niets.
R zei ee
B zei us,
en toen was 't rebus.

Het manneke met het kanneke.

Daar liep een manneke
met een kanneke;
daar liep een manneke
in de sneeuw.
Dat manneke had voetjes;
die voetjes liepen zoetjes;
ze liepen met het manneke mee,
o-hee,
o manneke in de sneeuw!

Toen viel dat manneke
met zijn kanneke;
toen viel dat manneke
in de sneeuw.
Het kanneke was gebroken.
Moe zal geen papje koken.
Het manneke heeft de melk niet mee,
o-hee,
o manneke in de sneeuw!

De schoenmaker.

Er hamert in dat kamerke,
een heel plezierig hamerke,
een hamerke nimmer moe;
het klopt en slaat maar toe,
dat hamerke, dat hamerke,
op 't velleke van de koe.

En 't is een lustig spelleke,
te haamren op dat velleke!
Het maakt voor alleman
daar schoone schoentjes van,
dat hamerke, dat hamerke,
zooveel 't maar maken kan.

Lenteregen.

Lenteregen, frisch en malsch,
geeft een kitteling in den hals,
zijpelt door de jonge blaren;
en hij bobbelt in den plas,
tript en trappelt in het gras,
en hij wil geen drupplen sparen.

Want hij strooit er 't allen kant,
op mijn neus en op mijn hand;
speelt en spettert allerwegen;
o, die regen heeft plezier!
Regen, regen, kom maar hier,
lenteregen, lenteregen!

Herfstregen.

Pits en pats, plits en plets,
ieder dorpel krijgt een drets,
ieder keitje krijgt een klets,
pits en pats, plits en plets.
Hoort gij 't, Smits, hoort gij 't, Smets,
't druipt en spat, het spat en spet.
't Dretst en kletst, en 'k wed, en 'k wed,
miljoenen dropplen op een gemet.

Pimpernelleke.

Pimpernelleke,
wit van velleke,
wit van handen,
wit van tanden,
kom eens hier!
Lekkerbekjes
mogen spekjes;
laat ons spelen;
ik zal deelen
met plezier!

Wiegeliederen.

I

Daar komt de lantarenman gegaan
en steekt al de lantarens aan,
  o zoete, zoete peperkoek!
en komt ons manneken op den hoek,
dan blijft dat manneke stillekens staan,
  o zoete, zoete peperkoek!

En komt dat manneken op den hoek,
dan schiet ons Janneken uit zijn broek,
  o zoete, zoete peperkoek!
Dan doet Marieken haar roksken uit,
terwijl ons kindeke zijn oogjes sluit,
  o zoete, zoete peperkoek!

II

Zoudt gij die oogjes niet sluiten,
kindeke, kindeke mijn?
Zoudt gij die oogjes niet sluiten,
die oogjes vol zonneschijn?
Slaap... Nacht is 't daarbuiten,
kindeke, kindeke mijn!

Oogjes vol licht en vol leven,
daar houdt uw Moederke van.
Oogjes vol licht en vol leven,
die Moeke niet derven kan!
Wat zou er uw Moeke niet geven,
dat Moeke niet zeggen kan!

Nu moet gij die oogjes sluiten,
kindeke, kindeke mijn.
Nu moet gij die oogjes sluiten,
die oogjes vol zonneschijn.
Slaap! Nacht is 't daarbuiten,
kindeke, kindeke mijn!

Stapliederen.

I
Van 't rozig zwijntje.

In dat lekker zonneschijntje,
lag en sliep een rozig zwijntje,
dik en vet.
't Malsche gras was lijk een bed
en het zwijntje lag er net.
Ei, dat zwijntje, ei, dat zwijntje,
in dat lekker zonneschijntje,
ei, dat zwijntje, dik en vet,
ei, dat zwijntje, in zijn bed!
En het lekker zonneschijntje
had zoo'n pret, had zoo'n pret,
om dat welgedane zwijntje,
om dat zwijntje, dik en vet,
om dat zwijntjen in dat schijntje,
in dat lekker zonneschijntje,
om dat zwijntjen in zijn bed!

II
Gras in de straten.

Komt, meisjes en knapen,
met geiten en schapen
tot grazen bereid!
Wij hooren ze blaten:
Wat gras op de straten,
wat groenend tapijt!

De straten zijn weien,
want tusschen de keien,
daar tiert er het gras;
daar schieten de sprieten,
en 't zou ons verdrieten,
als 't anders nu was!

Betreedt de tapijten
met schapen en geiten,
gij wakkere jeugd;
en laat er hen grazen.
't Zal velen verbazen,
maar hun doet het deugd!

III
Pataten met de pellen.

Ei, ei, ei!
Ik zal u wat vertellen,
dat u plezier zal doen:
Wij eten, dezen noen,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
pataten met de pellen,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
en daar een boestring bij!

Ei, ei, ei!
Gij moet u dan niet kwellen,
om 't geen op tafel komt;
gij krijgt, zoo 't buikske gromt,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
pataten met de pellen,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
en daar een boestring bij!

Ei, ei, ei!
Gij moogt ze nog bestellen,
die knollen met een huid.
Dan eten wij als fruit,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
pataten met de pellen,
pataten met de pellen,
ei, ei, ei,
en daar een boestring bij!

IV
Wij hebben elk twee beenen.

Wij hebben elk twee beenen.
twee beenen aan ons lijf.
Wij stappen op de steenen,

het lichaam fiksch en stijf.
Zoo stappen op de steenen,
wat heilzaam tijdverdrijf!

Wij hebben elk twee armen
als ieder menschenras;
wij slaan om ons te warmen,
op onze ribbenkas,
en slaan om ons te warmen,
op onze ribbenkas.

Wij hebben elk twee voeten,
twee voeten om te staan,
twee handen om te groeten
en aan het werk te slaan,
vermits wij werken moeten
om 't leven in te gaan!

Allegro.

Hinkel, Marleentje;
spring op een beentje,
flink in het perk!
Hinkel, Marleentje,
spring op een beentje,
tegen het steentje!
Hinkel, Marleentje;
doe er uw teentje
knapjes zijn werk!
Hinkel, Marleentje,
recht en niet scheef;
jaag maar uw steentje,
't schuivende steentje,
niet op een schreef!
Hinkel, Marleentje;
kom in den hemel;
het hangende beentje
zakt op het steentje.
Houd u wat in.
Hinkel, Marleentje;
ga met uw teentje,
uw beentje, uw teentje,
weer naar 't begin!

Allegretto.

Wij trommelen, trommelen, trommelen,
wij trommelen met plezier.
Laat maar de meisjes schommelen,
de trommelaars zijn hier.
't Mag regenen bij stroomen;
wij jongens trommelen toch,
en daarachter komen er nog, nog, nog;
en daarachter komen er nog, nog nog;
en daarachter komen
en daarachter komen,
en daarachter komen er nog!

Variatiën op het regendropke.

Presto.

Regendropke, regendropke,
val maar op mijn bloote kopke;
'k ben dat dropke goed gewend.
Val maar op mijn vingertopke,
regendropke van de Lent!

Op mijn kopke, regendropke,
op mijn lustig vingertopke,
regendropke welbekend;
kopke, topke, regendropke,
regendropke van de Lent!

Elke bot is nu een knopke,
ieder knop een vingertopke,
opgestoken naar de Lent;
knopke, topke, regendropke,
dropke dat de hemel zendt!

Ieder knopke, regendropke,
is het kopke van een popke,
dat de lieve Lente kent,
popke, kopke, regendropke,
regendropke van de Lent![+]

+ Beste lezer, het regendropke, althans de eerste strofe er van, zult gij reeds gevonden hebben onder de rubriek *Kinderleven*. Hier wordt die strofe uitgewerkt met drie variatiën, waarin de rythmus en het veelvuldig gebruik van de onvolkomen O, u, naar ik hoop, wat zintuiglijk genot zullen verschaffen.

Prestissimo.

Vlugge stappen
op de trappen,
op de trappen
van 't stadhuis.
Zijn het venten
zonder centen,
zijn het venten
zonder thuis,
die zoo stappen
op de trappen
op de trappen
van 't stadhuis?
Zijn het heeren,
met schoon kleeren;
zijn het heeren
met een ‘buis’,(1)
blijde geesten,
die gaan feesten,
die gaan feesten
met gedruisch?
en die stappen
op de trappen
op de trappen
van 't stadhuis?
Zijn het smeden,
kloek van leden,
die betreden
hun fornuis?
Zijn 't gendarmen,
zwaar van armen,
zwaar van beenen,
steeds aan 't werken,
die de steenen
willen merken
met een kruis?
Zijn het slagers,
kloeke jagers,
zijn het slagers
die gaan jagen
naar een muis?

(1) Dialectisch woord voor *hoogen hoed*.

Neen, 't zijn Jantjes,
rare kwantjes,
die met wantjes
voor hun handjes,
gulden knoopen
aan hun buis,
zijn aan 't loopen,
loopen, loopen,
en aan 't springen
en aan 't zingen
en aan 't happen
en aan 't knappen
op de trappen
op de trappen
van 't stadhuis.

Schippenaas en hartentien.

Schippenaas en harten tien,
hebt ge nog niet de zon gezien?
Klaverenboer en ruitennegen,
loopt ge weder in den regen?
Hartenheer en schippenacht,
komt opnieuw een natte nacht?

De soldaten keeren naar hun kazerne terug.

Trompetgeschal.

Klabetter en schetter nu schel;
daar zit een vlieg op uw vel;
daar zit er een vlieg op uw huid.
Klabetter en schetter nu luid;

Klabetter en schetter nu luid;
Op 't water, daar ligt er een schuit,
op 't water, daar ligt er een boot.
Toe, geef er den schipper een brood!

Toe, geef er den schipper een brood!
De schipper zit diep in den nood;
de schipper, die zit in de knel;
klabetter en schetter nu schel!

Begrafenis.

Trom, trom,
't is een dof gebom
van de trage trom,
van de trage trom;
trom, trom,
en de menschendrom,
bij 't gebom, gaat stil en stom.

Trom, trom,
't is een dof gebom
van de trage trom,
van de trage trom;
trom, trom,
wat eens verglom
komt nooit, komt nooit weerom.

Trom, trom,
en de menschendrom
gaat stil en stom
gaat stil en stom;
trom, trom,
't is een dof gebom
van de trage, trage trom.

Trom, trom,
wat eens verglom,
komt nooit weerom,
komt nooit weerom;
trom, trom,
en de menschendrom
bij 't gebom, gaat stil en stom.

Het kind hoort gaarne vertellen

De brief van Mieken.

Klein Mieken was zoo ziek, zoo krank.
Ach, Vader dacht dat zij zou sterven;
en Moeder, zorgend, schreide bang.
Klein Mieken wilden zij niet derven.

Ter school ging zij al lang niet meer.
Zij leerde toch zoo goed, zoo vlijtig.
Doodsbleek lag zij in 't bedje neer.
De menschen zeiden: Och, hoe spijtig!

De dood kwam niet langs daar voorbij.
Weer kon zij voor het venster spelen
met pop en kleine kokerij.
De Lente deed de vogels kweelen.

Zij nam haar boekje weer en las,
en speelde juffrouw met haar broertje,
en deed geheel lijk in de klas,
met 't ongedurig lachend boertje.

Voor Vader schreef zij toen een brief
Hij zou hem t ' avond zeker lezen.
Op tafel lag hij: ‘Vaderlief,
wees blij. Klein Mieken is genezen.’

De Vader las 't eenvoudig schrift
en kuste haar, zoo diep bewogen.
En blijder dan door rijke gift,
stond Moeder met een traan in de oogen.

Ziek broertje.

Ons broertje, blozend en zoo kloek
te voren, maakt nu geen gedruisch.
Zijn paardje mijmert in een hoek,
en stil is alles in ons huis.

Hij ligt daar neer en kan niet recht,
hij die eens vroolijk woelen kon.
Wij moeten, zwijgen, hij 's zoo slecht,
en buiten lacht de lentezon.

Ach, jongenlief, genees aldra,
roep luid alweder, vrank en vrij;
dan loopen wij u achterna,
daarginder in de bloemenwei.

Dan zijt gij als een bloem in 't gras,
zoo bloeiend rood en frisch gezond.
Dan dansen wij - lijk 't vroeger was -
met u al zingend in het rond.

Hanneke maan.

Wat de Maan vertelt.

Hanneke Maan, Hanneke Maan,
die boven den hemel al lachend komt staan,
wat zoudt ge vertellen aan Mieken en Janneke,
Hanneke Maan, Hanneke Maan?

Zij zitten en luisteren, zij aan zij,
heel stil aan den zoom van de slapende wei;
neigen het hoofd naar elkander, vol vrede;
en 't hondje naast hen kijkt blaffende mede.

Hanneke Maan, Hanneke Maan,
gij ziet ze zoo guitig en vriendelijk aan;
en de avond is schoon voor Mieke, voor Janneke.
Wat komt ge vertellen, Hanneke, Hanneke?

Bang Jantje.

Ma had Jantjen in zijn bedje
neergelegd en warm gedekt,
- Jongen, zei ze, braafjes slapen,
dat ge Mietje niet en wekt.

Jantje wipte eens op en lachend
kneep hij schier zijn oogen dicht,
zag hoe vele gouden stralen
schoten uit het kleine licht.

't Lampje spruit met vuur, zoo dacht hij.
Kijkers open, 't was gedaan.
Weer begon hij, tot hij de oogen
naar een andren kant liet gaan.

Ei, daar stond een leelijk monster,
groot van hoofd en lang van neus,
zwart als pek. - Jantje schreeuwde.
Zeker was 't de stoute reus.

- Nu, zei moeder, wat een leven!
Waarom weent ge? - Daar die man!
't Is de reus, hij komt me stelen!
Moeder lacht: - Wat bange Jan!

Brengt hem bij het schrikklijk monster;
't pruilend Jantje zwijgt aldra:
't was de schaduw van een beeldje
boven 't jasje van Papa!

Krieken plukken.

Janneke wil gaan krieken plukken
in den rijken kriekelaar,
en daarbij zijn zakken vullen;
met een ladder komt hij daar.
Janneke, Janneke, aardig manneke,
Janneke, vlug gelijk een kat,
kwam Mamaatje, zij zou kijven...
Janneke, Janneke, weet ge dat?

Janneke zit al in de blaren,
eet zooveel hij eten kan.
Janneke denkt aan geen gevaren.
Janneke klimt gelijk een man.
Plots!.. ach, Janneke, aardig manneke,
Janneke, zeg mij, hoe dat was?
Krak! daar is een tak gebroken...
stuikt ge nu omlaag in 't gras?

Neen, ons Janneken is gevangen,
bleek gelijk een pannekoek.
Jongens, ziet ge ons Janneke hangen,
vast van achter met zijn broek?
Moeder, Moeder, kom eens kijken,
Moeder, daar is wat gebeurd!
Janneke de smuller hangt te drogen
met zijn nieuwe broek gescheurd!

Sinterklaas boven de daken.

Weet ge waarom Sinterklaas
nimmer wandelt langs de wegen?
Bruin, zijn ezel, kan niet tegen
't steedsch gewoel en 't steedsch geraas,
'k Vraag u, wat er zou gebeuren
moest een hond hem plots bespeuren
en verwoed aan 't blaffen gaan?
Kindren, kindren, wat malheuren:
Bruin aan 't vluchten op de baan,
en al 't speelgoed naar de maan!

Daarom komt, na halveracht,
's avonds, boven alle daken,
Sinterklaas een toertje maken
met zijn ezel en zijn vracht.
Luistren doet hij aan de schouwen,
ziet ons Bruintje een wortel knauwen,
denkt: ‘hier woont een vriendlijk kind’,
schudt uit bei zijn breede mouwen
zijn geschenken, blijgezind,
die het kindje morgen vindt!

Maar komt Bruintje soms terecht
op het dak van stoute kindren,
daadlijk gaat zijn pret vermindren.
Balken doet hij daar, oprecht!
Janneke, hebt ge uw pap opgeëten,
zijt gij niet het uur vergeten?
Janneke, luister naar Mama!
Braken daar eens rauwe kreten
uit den schoorsteen, van heel na,
wat dan Janneke, ha, hiha?

Hanneke maan en de ezel.

Daar kwam op een avond een ezel gegaan
over de donkere, zwijgende baan.
Oud moederke hield het touwtje vast,
en Bruin droeg vroolijk zijn geurigen last,
tot plots door de wolken Hanneke Maan
vroolijk hwam kijken... en de ezel bleef staan.

Want nevens den ezel liep er terstond
een tweede langoor mee op den grond.

‘Hu, zegt oud moederke, hu, ga voort,
hu!’ tot den ezel die 't niet hoort,
bang voor zijn schaduw, de dwaze bol;
en Hanneke lacht zijn buikske vol.

‘Wacht, zei de wolk, gij leelijke guit,
is 't bijna met uw spotten uit?’
Zij spant voor de maan een groot gordijn;
de schaduw is weg met den maneschijn.
En weder over de donkere baan,
wou Bruin, de langoor, naar huis toe gaan.

Hanneke maan slaapt.

Janneke loopt aan de hand van zijn vader,
ziet daarboven veel starren te gader;
Janneke zoekt er naar Hanneke Maan,
kan hem niet vinden en wil dit verstaan.

Janneke denkt aan zijn lach en zijn glans:
‘Vader, zoo spreekt hij, waar 's Hanneke thans?’
Vader die glimlacht, antwoordt vol pret:
‘Hanneke slaapt en ligt nog te bed’.

Janneke wacht en schudt er het hoofd,
daar hij maar niets van dit slapen gelooft,
schudt er het hoofd en spreekt met verstand:
‘Vader, dat kan niet of zijn bed stond in brand.’

Poes en de saaibol.

Klein Mieke, die speelt in het gras van de wei,
zie, ginds op den heuvel vergat gij brei.

De saaibol droomt bij de naalden, bij 't been.
Nu komt er ons Poes en Poes is alleen.

‘Daar heb ik een bal’, zoo denkt zij, en rap
begint ze te spelen, in 't spelen heel knap.

De saaibol spreekt: ‘Kom, loopt ge met mij?
en rolt naar beneen van de heuvelzij.

Daarachter de Poes, het pootje vooruit.
Hoe sneller het pootje, hoe sneller de guit.

Ei, kijk eens, terwijl hij daar rolt en bolt,
hoe klein wordt de bal! het is of hij smolt;

want rollend en bollend verliest hij zijn draad.
Maar Poes die weet er van grootte noch maat;

en plots is hij weg en Poes is alleen.
Dan denkt ze verwonderd: ‘Waar is hij nu heen?’

Uit het ei.

Uit het ei,
liefste Truiken,
komt het kuiken,
eindelijk vrij!

Eindlijk vrij na zooveel dagen,
een en twintig, wel geteld.
Maar ons Truiken is gekweld;
en ons Truiken wil wat vragen:

Moeke, wilt gij mij vertellen,
kan een kuiken dan al tellen?

Pruilend mondje.

Pruilend mondje, pruilend mondje,
blozend kindje van mijn hart,
waarom staat gij in een hoekje;
waarom kijkt ge zuur en zwart?

Heeft u iemand iets misdeven?
Werdt gij op den teen getrapt?
Heeft u Moeke hard bekeven?
Dient uw kleedje soms gelapt?

Zullen wij uw guitig lachje
heel den morgen niet meer zien?
Hebt ge uw tongsken ook verloren
voor den ganschen dag misschien?

Och, wat zou dat spijtig wezen,
en hoe leelijk zoudt ge zijn,
pruilend mondje, met dat lipje
en die oogjes zonder schijn!

Kom eens hier, en laat uw lippen
even plooien tot een lach,
dat ik weer uw blijde woorden,
zilvrig helder, hooren mag!

Laat het zonneken eenmaal piepen
uit uw donkere oogen, toe!
Van een enkel vriendlijk straaltje
wordt het zonneke toch niet moe!

Zie, het gaat al! ei, hoe prettig!
Daar vergaat het donderzwart,
en gij komt me toegeloopen,
liefste blozerd, aan mijn hart!

Het scheepje.

Hoe fier
Is Pier
met zijn scheepje van papier!

Netjes heeft het Pier gevouwen.
Nu, met opgestroopte mouwen,
zit ons Pierken, een, twee, drie,
voor het kuipken op zijn knie.

Hei! Het scheepje drijft op 't water,
t Zusje drentelt naderbij.
Zie ze zitten, zij aan zij.
Wat een lachen, wat getater!
Kinderspel is gauw gedaan.
't Wordt een plassen en een pletsen,
't wordt een dretsen en een kletsen;
't kleine boot jen is vergaan.
Maar om al dien boozen regen,
zijn matroosjes niet verlegen.
Gichlend plonzen zij maar toe.
't Einde zei de lieve Moe,
toen zij onzen natten Pier
duchtig schudde om dit plezier.

Het zonneke.

Zoo'n schelmpje van twee Lenten pas,
dat is ons liefste Mieke.
Ze vond een stukje spiegelglas,
en blij is ze als een bieke.

Het lentezonneke door 't gordijn
zegt: ‘Spiegeltje, speel mijn schatje!’
en zie, een rondeke zonneschijn
springt vlug gelijk een katje.

Het wipt en danst in iedren hoek,
van boven en van onder,
vliegt op de tafel, hupt op het boek,
en Mieke lacht om het wonder.

Doch komt het rondeke dicht bij haar,
dan rept ze plots haar beenen,
en grijpt naar het lichteke, klein en klaar;
maar 't lichteken is henen.

En twintigmaal opnieuw begint
in 't kamerke vol prenten,
het vlugge spel van ons liefste kind
met het zonneke van de Lente.

Op moeders schoot.

Klein Mieke babbelt op Moeders schoot,
met blinkende oogjes en wangen rood.

Zij aait er haar Moekes aangezicht,
die glimlacht, den rug naar het zonnelicht.

Haar zilverig stemmeke klinkt heel hoog
en juicht: ‘Kindeke... Moekes oog!’

‘Zien 't ander oog!..’ zingt 't stemmeke fijn,
en Mieke ziet nog een kindekijn.

‘Wie is dat kindeke?’ vraagt verrast
Lief Moeken en houdt haar handje vast.

Klein Mieke kijkt met schalkschen blik,
tikt op haar borstje en antwoordt: ‘Ik!’

Hoe zalig is Moeder, wanneer ze dat hoort!
Wat zoent ze klein Mieken, al spreekt ze geen woord!

Want 't kind, dat zoo schoon in haar oogen leeft,
leeft dieper in 't hart nog, dat alles haar geeft!

Traantjes.

Hebt ge weer te rap geloopen;
heeft de stoel u zeer gedaan?
Rolt er daarom uit uw oogjes,
liefste Mieke, traan op traan?

'k Zie ze bollen langs uw wangen,
tot voorbij uw kleinen mond;
en ze loopen all' verloren,
liefste Mieke, op den grond.

Geef mij, geef mij al die traantjes,
maar uw schoonsten lach daarbij.
't Is als zonneken in den regen...
Och, lief Mieke, geef ze mij!

Roodkapje.

Roodkapje, Roodkapje, liefste kind,
die blij zijt en bloost en de bloemekens mint;
wat hebben de bloempjes u zoetjes gezeid,
dat ge 't woord van uw moeder vergeten zijt?

Zeiden ze: ‘Roodkapje, 't schoonste van 't land,
pluk er ons gauw met uw kleine hand?’
Dat hebt gij al babblend en zingend gedaan.
Ze zagen zoo lief en zoo lustig u aan.

Roodkapje, kijk eens wie er daar kwam!
Ziet ge den wolf? Snel achter dien stam!
't Wordt bang in het bosch, als hij, loerend, u vindt
Roodkapje, ach, die de bloemekens mint!

Asschepoester.

Asschepoester, waaraan denkt gij
als ge aan 't open venster zit?
Luistert gij naar 't haamrend liedje,
naar het liedje van den smid?

Denkt ge: Net als 's smidjes hamer
moet ik werken gansch den dag;
maar het smidjen is tevreden,
en voor mij niet eens een lach!

Asschepoester heeft geen vriendjes;
Asschepoester is alleen;
en het maantjen in haar bedje,
ziet bijwijlen haar geween.

Asschepoester, Asschepoester,
zijt ge weder droef te moe?
Gaat, bij 't denken aan de toekomst,
traag uw eenzaam hartje toe?

Neen! Daar komen blanke duiven
roekedoeënd vôôr het raam;
en het is alsof ze zeiden:
Vogelvriendjen is uw naam.

O, de blankheid van die veeren!
O, dat tripplend, vroolijk spel!
Dat ze u minnen en vertrouwen,
Asschepoester, weet ge wel!

Even rusten bei uw handjes,
waar gij, vlijtig op uw stoel,
koozend met den blik die duiven,
krijgt een hemelschoon gevoel.

Asschepoester, zijt ge heden
eenzaam in uw stille kluis?
Neen, daar's zang nu in uw herte,
liefde en blijdschap in uw huis!

Vader en Moeder

Moeders handen.

Uw goede handen, Moeder,
zijn geheel mijn leven
de schoonste weldaad
mij gebleven.

Daar was geen zorg, geen last,
die mij konden helpen op deze aard,
of uw handen, Moeder,
hebben die zorg, dien last aanvaard.

Daar was geen bangheid, Moeder,
geen angst, geen beven,
die uwe koele handen op
mijn gloeiend voorhoofd niet verdreven.

Ik heb uw vlugge handen, Moeder,
menigmaal aan 't werk gezien,
ik, arme, die zoo weinig hulp kon biên.
En 'k heb daarbij gedacht:
wat tooverkracht
steekt in die handen,
dat zij tot in den nacht
zoo bezig zijn
voor groot en klein?
Ik weet het, Moeder, en ik zou
't u willen zeggen.
Laat mij de handen in uw handen leggen,
opdat ik voel, hoezeer ge mij bemint:
Het is de liefde, Moeder,
de liefde voor uw kind.

Moeders oogen.

Uw dierbare oogen, Moeder,
die hebben heel mijn leven
mij 't allerschoonste, 't allerzoetste
licht gegeven.

In uw oogen, Moeder,
heb ik troost en moed gezocht,
en zij lieten mij nooit gaan
dan rijker en voldaan.

Soms in uw oogen, Moeder,
glom droef verwijt
om wat ik had misdreven;
maar bij mijn leed en bij mijn spijt,
hebben zij met grooter liefde
mij al mijn kwaad vergeven.

Moeder, laat me stil...

Moeder, laat me stil mijn hoofd
aan uw trouwen boezem vlijen;
zie, de zon is uitgedoofd
en de nacht komt op de weien.

Maar geen ster heeft zoeter licht,
dan de zoetheid van uw oogen;
en den vree van uw gezicht
zie ik over mij gebogen.

Moeder, 'k voel me veilig thans,
ver van zorgen en van smarte;
zoo bij mij uw heilge glans
en mijn hoofd dicht aan uw harte.

Nieuw uit oud.

Lieve Moeder, die 'k bemin.
laat me u zeggen, blij van zin,
hoe 'k u liefheb en bewonder,
als ik, moe van spelen, zonder
één gebaar,
zwijgend u bestaar.

Lieve Moeder, laat me u zeggen,
hoe ge in alles wat ge doet
met uw naald en vingerhoed,
weet een kunstnaarsziel te leggen.

Oude, lang versmade kleeren
worden, als uw hand ze raakt,
weer iets levends, en ze leeren
dat ge er mede dingen maakt,
blij gedragen honderd keeren.

Niet één lapje wordt versmeten;
niet één kantje wordt vergeten,
en uit 't minste dat ge vindt,
schept ge iets netjes voor uw kind.

Was ik ook zoo'n kunstenaar;
kon ik toovren zooals gij
met de naald en met de schaar!
Lieve Moeder, leer het mij!

Vaderlief.

Vaderlief, ik wou u zeggen
woorden schoon van vreugd en zon;
ach, indien ik schrijven kon,
'k zou er heel mijn ziel in leggen!

‘Lieve Vader, zou 'k beginnen,
altijd ziet ge me aan zoo zoet,
'k weet al wat ge voor me doet;
'k zal u meer en meer beminnen.’

Vader, ach, ik kan niet schrijven;
op uw schoot zeg ik u zacht,
daar ge weer eens teeder lacht:
‘Altijd wil 'k uw lievling blijven.’

Nieuwjaarswensch.

Vader, Moeder, 'k wensch u beiden
alwat wat liefde wenschen kan,
wat ons allen kan verblijden.
'k Zing u daar zoo dikwijls van:

Vreugd in de oogen, zang in 't herte,
maar veel schoons nog in de verte,
ziekte en zorgen, wijd van hier,
rein geluk en zoet plezier.

Ik zal leeren alle dagen;
was ik stout, 'k zal 't nooit meer doen;
Vader, Moeder, mag ik u vragen
voor dees wensch, een flinken zoen?

Moederfeest.

I

Omdat het heden, nog een keer,
de dag der Moeders is,
zoo breng ik u, Moederlief,
wat bloemen, schoon en frisch.

Ik zet het tuiltje in deze vaas;
ik doe dat blij te moe,
en denk dan steeds als ik ze zie:
't Zijn bloemen voor ons Moe.

Voor Moeke die mij gaarne ziet,
en waar ik zoo van hou,
die aan haar kind al wat ze heeft
met blijdschap geven zou.

Ik zet het tuiltje voor uw beeld;
gij staart mij aan, zoo teer.
O Moeder, dat het Moedersdag
nog worde menig keer!

II

Wat kan een moeder meer verlangen
dan het welzijn van haar kind,
dan een blos op frissche wangen,
dan een hart vol heldre zangen
en twee groote kijkers, waar
men zonnelicht in vindt?

Om dat welzijn te bewerken,
wat zal moeder al niet doen?
Om haar kindje te versterken,
meer dan menschenoog kan merken,
en dat alles voor een lach
en voor een gullen zoen?

Zoo dan, Moeder aangebeden,
neem mijn blijden morgengroet;
't Is de dag der Moeders heden.
Alle kindren zijn tevreden,
en zij gaan met bloemen thans
hun moeders te gemoet!

III

Moeder, gij die voor me zorgt,
en naait en stopt en wascht en strijkt,
gij die zoo gaarne schoon me maakt
en liefdrijk mij bekijkt;

Moeder, gij die mij beschermt
en troost en helpt in angst en pijn,
die alles doet, opdat ik steeds
gelukkig moge zijn;

Moederlief, ik houd van u;
ik houd van u en 't doet mij deugd,
dat ik het u eens zeggen mag,
zoo, met oprechte vreugd.

Spreekkoor.

Groep meisjes. Een ander meisje komt tot hen en vraagt:
Wat is het schoonst op aard?

Een uit de groep antwoordt:
Een zonnige boomgaard, wit van bloemensneeuw.

Een ander:
Een eindloos zomerveld dat onder 't blauw des
hemels wiegt.

Nog een ander:
De tinten van den Herfst...

Eerste meisje:
Dat is het niet!

Nog een ander:
De zee in de ondergaande zon.

Eerste meisje:
'k Lijd graag dat gij de schoonheid zoekt in de natuur, maar ik bedoel wat anders.

Een ander meisje:
Wat dan? Verklaar u nader.

Eerste meisje:
Nu goed. Wie is het schoonste wezen?

Nog een ander meisje:
Gij zinspeelt op een menschelijk wezen?

Eerste meisje:
Dat spreekt.

Nog een ander meisje:
Ja zie, het antwoord is wat lastig,
zoo wij het moeten geven.

Eerste meisje:
Toe, spreek maar op!

Andere meisjes:
Ja, spreek, daar gij het weet!

Al de meisjes:
Spreek, spreek!

Het bedoelde meisje:
Verklap ik een geheim, wanneer ik zeg hetgeen de mannen over ons verkondigen?

Meisjes (nieuwsgierig, doch wat heimlijk):
Wat zouden zij vertellen?

Het bedoelde meisje (plechtstatig):
De vrouw, het meesterstuk der schepping!

Meisjes:
Ho, ho! het meesterstuk!
(tot het eerste meisje)
Is dat het antwoord?

Eerste meisje:
Niet geheel.

Enkele meisjes:
Hoe, niet geheel?

Eerste meisje:
Het schoonste wezen op deze aard
is niet de vrouw.

Andere meisjes:
Niet de vrouw? Hoe moeten wij begrijpen?

Eerste meisje:
Het is één vrouw.

Andere meisjes:
Een vrouw? Dat wordt een raadsel.

Nog andere meisjes:
Een schoonheidskoningin?

Eerste meisje:
Geen schoonheidskoningin.
En toch, een koningin vol schoonheid.
Zij heeft de schoonheid van den lenteboomgaard,
waar zonne toovert met de bloemensneeuw;
de schoonheid van het blauw des hemels
boven een eindloos zomerveld;
ze ontroert gelijk de tinten van den Herfst
of als een avondzon op zee,
wanneer zij rijk aan daden, oud en moe is...
Raadt gij nog niet?

Enkele meisjes:
Wie is die vrouw? Waar hebt gij haar gezien?

Eerste meisje:
Gij moet niet ver gaan
om haar te zien.
Gij kent haar allen.

Enkele meisjes:
Kennen wij haar allen?

Eerste meisje:
Ei, mijn gespeelkens met uw blijden zin,
hoe kan het zijn, dat gij nieuwsgierig luistert,
en niet het antwoord vindt?
Wie is u 't liefst op aard?

Een meisje:
Ik meen te raden...

Eerste meisje:
Wie heeft uw eersten lach ontvangen,
wie gaf u d 'eersten zoen?
Wie, toen gij nog niet spreken kondt,
zocht reeds den hemel in uw oogen?

Al de meisjes (verrast en blijde):
Moeder!

Eerste meisje:
Wie ziet u gaan wanneer gij haar verlaat,
alsof iets van haar zelve scheidt?

Meisjes (innig):
Onze moeder!

Eerste meisje:
Wie ziet u immer keeren met vernieuwde vreugd,
gelijk de morgen 't frissche licht?

Meisjes:
Onze moeder!

Eerste meisje:
Wie is gelijk een milde bron, die nimmer droogt,
wanneer 't haar kinderen geldt?

Meisjes:
Onze Moeder!

Eerste meisje:
Wie zorgt voor u, wie slooft voor u,
en wie ontziet noch last en noch vermoeinis
om u heel schoon en net te zien?
Wie denkt aan u, wanneer gij ver zijt,
wie lijdt in stilt met u,
en zou met gansch haar hart dat lijden overnemen
als zij 't vermocht?
Wie volgt bij iederen stap
u met haar liefde?
Wie vult haar nachten met
de bange slaaploosheid
wanneer u wat ontbreekt
en ze u niet helpen kan?

Meisjes (prevelend, als een gebed):
Onze moeder, onze moeder!

Eerste meisje:
Wie neemt in zich op, uw vreugd,

als ware 't hare vreugd?
En wie vergeeft uw kwaad,
hoe diep het ook haar grieft?
Wie, als de heele wereld u verlaat,
staat immer nog bereid,
om alles wat haar rest voor u te offren,
u, hoe schuldig ook,
toch steeds haar kind?

Meisjes:
Dat doet onze Moeder,
onze goede Moeder.

Eerste meisje:
Daar is geen betere moeder
dan de mijne.

Een ander meisje:
Neen, dan de mijne!

Nog een ander meisje:
De mijne is de beste!

Eerste meisje:
Weest stil! gij hebt gelijk,
maar moet daarvoor niet strijden.
Want elk van u heeft toch
de beste moeder!
En ieder van uw moeders
bemint het meest haar kindren.
Zoo was 't altijd.
Zoo zal het immer zijn.

Een ander meisje:
Ik wil mijn moeder steeds gelukkig zien.
Ik hou van haar!

Nog een ander meisje:
Ik ook, ik hou van haar!
Ja, meer dan ooit!

Te zamen:
Hoe oud ze ook wordt,
al bukt ze naar den grond,
al beeft ze stijf en stram,
wij zullen haar beminnen
en dienen
totterdood!

SLOTKOOR:

Overschoone moeder, rijk aan genaden,
wij vereeren u!
Onuitputbaar vat van goedheid,
wij aanbidden u!
Liefde zonder wrok,
die duizendvoudig geeft,
en niets wedervraagt,
wij verheerlijken u!
Moeder, die altijd moeder zijt,
en in uw eindeloos hart
steeds nieuwe bronnen van goedertierenheid vindt!
Moeder, die op de doornen van den ondank,
in zalvende verduldigheid,
rozen wekt,
wij knielen voor u!
Nederige moeder,
glorieus in uw verborgenheid,
schitterend in uw schamelheid!
Miskende moeder,
vertrapte moeder,
maar onvergetelijke moeder,
wij kussen de aarde voor u!

Op straat

De vuilnisbakken.

Het voetpad langs,
staan ze een voor een,
gevuld met afval,
met asch en steen;
er zijn er houten
en ook van zink;
de een heeft een oor
en de ander een ring
om ze op te heffen;
maar grootst getal
heeft voor dit werk,
haast niemendal.
De een is dikbuikig,
plomp en geblutst,
en de ander is smal
en scheef gemutst;
de een is vierkant
en de ander rond;
de een loom en morsig
en de ander pront.

Zoo staan zij alle
in langen stoet,
meest ongedekt,
soms met een hoed,
verwachten rustig,
kaal uitgedost,
den zwaren wagen
die hen verlost,
om fluks geledigd
- niet zonder stof -
weer neer te komen
met een plof,
en nog te toeven
een heele poos,
als dronken doolaards,
zeer ordeloos,
een hier, een daar,
een recht, een scheef,
een op zijn plaats,
een buiten schreef.

Zoo doen de bakken
in elke straat
met d'afval die
het leven laat.

De straatorgels.

Een dag per week,
dezelfde altoos,
komt in ons straat,
een heele poos,
't mechanisch orgel,
dat ons vermaakt,
waarvoor de klasse
een wijle staakt.

De liedren van
dit instrument
- altoos dezelfde -
zijn wel bekend.
Zij klinken blij in
de drukke straat.
Wij weten wie
aan 't orgel staat:
een jonge man,
soms ook een vrouw,
bij mist of zon,
bij hitte of kou.
Vaak in den Zomer,
vast met een band,
vlak naast het orgel,
een kindermand.

Wij zien ze dikwijls
wat verder staan,
wanneer wij vroolijk
naar huis toe gaan.
Zij schudt een doosje
- en gleuf daarin -
om geld te ontvangen,
hun klein gewin.

Hoor, 't orgel zingt
voor groot en klein.
De menschen moeten
nu beter zijn.
't Houdt spoedig op;
het orgel gaat,
en doodgewoon
wordt weer de straat.

De ontsnapte kanarie.

Wat gaat, wat gaat
er om, dat in de straat
een hoop menschen strak
naar boven
te kijken staat?

Grijs is de nanoen, zonder zon.
Ei zie, op de leuning van dit balkon,
dat tikje geel, het zonnegeel,
een zomerbloem, maar zonder steel,
bevreesd ineengedoken. En daarom staat
dat volk in onze straat.
Dit tikje geel, die zomerbloem, is een kanarie.

De menschen denken: Arm mooi,
mooi vogeltje, te mooi
voor deze straat met al haar grijs,
waar is uw kooi?
Dacht gij, hier is het paradijs?
En voelt gij thans, nu gij de vrijheid kreegt,
hoe zwaar het leven weegt?

Verlangt gij niet naar uw vertrouwde kamer,
vredig zacht,
waar ieder ding u tegenlacht?

Kanarie, kanarie,
wie zal behulpzaam u ontvangen
van nacht?

Voorzichtig gaat een venster open,
maar opgeschrikt door 't sluw gerucht,
rept zich het vogeltje tot de vlucht.
't Is weg.

De straathond.

Hij leeft van vrijheid en van avonturen.
Hij 's onbezorgd; veeleischend is hij niet.
Hij vraagt een knaagbeen in de morgenuren,
dat de eene of andre vuilnisbak hem biedt.

Geef hem 't gezelschap van berooide honden,
om 't even waar, om 't even welke soort.
Trouw is hij niet. Hij voelt zich nooit gebonden,
maakt steeds weer kennis, lijk 't bij blaffers hoort.

Hij ziet altijd een kans om wat te keffen
en snuffelt overal wat achteloos.
Om dartel weg zijn pootjen op te heffen
vindt hij altijd een boom, een steen, een roos.

Waar slaapt hij, waar? Gij moet het hem niet vragen.
Hij draagt het zich niet aan. Hij houdt geen boek
met ‘souvenirs’ uit zijn vervlogen dagen.
Hij weet niets meer, eens achter genen hoek.

De weemoed kan den stumperd niet bereiken,
want droef gemijmer is maar tijdverlies.
Verstrooiïng is hij niet voor tamme rijken;
van al te mooie dingen wordt hij vies.

Gij moet hem in uw prettig huis niet nemen
een nest hem geven, beetjes, goed en veel.
Hij 's niet gediend met vleien en met fleemen,
en doet geen oogenblik sentimenteel.

Beproef't. Maar zet uw straatdeur nimmer open:
't Onnoozel dier, hoe lekker ook onthaald,
denkt niet eens na, maar zet het op een loopen,
daar hem geen schat zijn vrijheid ooit betaalt.

Boomen in den najaarsregen.

Wat staan de boomen naakt
in dezen najaarsregen!
Mistroostig druipen ze, af
en toe, langs kille wegen.

Het is geen schrijnend leed,
dat al de boomen dragen;
alleen verdrietigheid,
niet eens de lust tot klagen...

Zij voelen dat geen ziel
ter aard hen nog kan helpen,
en vragen niet dat men
hun stil verdriet zou stelpen...

Kastanjelaars.

Daar doemen op kastanjelaars,
naakt, met geweldige armen,
die hooploos wegen op de lucht.
Waar bleef het mild erbarmen?

Zij hebben 't grootste leed verduurd,
dat ooit een boom kon dragen.
Meedoogenloos bijt in hun bast
de guurheid van de dagen.

Zij zeggen: Menschen, ziet ons aan,
gij die ons grootheid kende;
ervaart, hoe wij geslagen zijn,
maar trotsch in onze ellende.

De musch.

Ik ben een soort van straatkapoen
en blijf een kind van deze streken;
Ik heb geen reis naar 't Zuid vandoen,
wanneer de blaren gaan verbleeken.

Op alle huizen vind ik vreugd,
in alle weiden ga ik roepen;
ik houd van 't graan - dat doet me deugd -
en durf ook van de krieken snoepen.

Ik ben niet bang voor winterkou,
en zit ik ook eens zonder eten,
ik blijf mijn straat, mijn veld getrouw:
Wie zal mijn kruimels dan vergeten?

Musschen in november.

Daar tjilpen musschen in een boom,
een boom vol zwarte takken.
Wat maakt gij veel lawijt,
gij musschen in dien boom,
met al zijn zwarte takken!

Hebt gij dan, musschen, zoo'n plezier?
Laat gij den moed niet zakken,
al is het naakt en koud
daarboven in dien boom,
met al zijn zwarte takken?

Ik trippel, musschen, snel naar huis.
Mama gaat koeken bakken.
Wie bakt er koek voor u,
o musschen in dien boom
met al zijn zwarte takken?

De straatmusch.

Haar koppeke staat nimmer stil,
haar kopje dat niet rusten wil.
Het kijkt naar hier, het blikt naar daar
altijd beducht voor wat gevaar.
Terwijl het vogeltje netjes tript,
trip, trip, trip, trip, en verder tript,
pikt het en pikt het zonder rust,

de dingetjes die dat koppeken lust,
een zaadje dat ons oog niet ziet,
iets anders - wat, ik weet het niet.
Hoe lekker ook, 't is op zijn hoed',
vergeet niet, dat het letten moet.
En dreigt er wat, de musch zegt stop,
en met haar koppeke stuift zij op.
Vedergefladder. Weg is zij,
er naar te zien staan ik en gij.

Twee musschen op een boom.

Twee musschen op een winterboompje
met schrale botten aan de twijgen,
waarop een stille, stille regen
al zabbrend komt gezegen.
Twee musschen op dat winterboompje.
Die musschen zwijgen.

Een zit gelaten, de andre zoekt.
Zij onderzoekt den tak
waar zij op zit
en speurt, het bekje vlak
naar onder; pikt en pikt,
maar schrikt,
en wip! daar is ze weg
in rechte lijn,
en even vlug als zij,
haar achterna,
schiet, snel gevederd,
mijn eerste musch
met haar naar de overzij.

Kranke boomen.

Ik zag op het plein de boomen staan.
Ze waren doorkorven en bloot was hun hout.
- ‘Ach boomen, gij arme, wie heeft dat gedaan?
- Dat deden de kinderen, de kinderen stout.

- Ach, zijn er de kinderen zoo boos van zin?
Wij houden zooveel van uw vriendelijk groen!
- Zij speelden en kapten in ons met een pin.
O, wist ge wat pijn dan de kinderen doen!

- En kappen en kerven ze uw stammen bloot,
ach, boomen, wat wordt er van u op het plein?
- Dan gaan wij stil met ons bladeren dood,
en zal er geen groen en geen lommer meer zijn.'

De vogels in de sneeuw.

En als de sneeuw ligt vóór de poort,
wat zouden de musschen vertellen?
- Mijnheer de Winter, ga maar voort;
gij kunt er ons buikske zoo kwellen!

- Wat gaan we saam dan buiten doen?
De musschen, die zullen het weten!
- Wij werpen kruimels met fatsoen:
Komt bij! Hier is er wat eten!

- Wat zeggen al de musschen dan,
terwijl zij hupplen en smullen?
- Wel danke, danke alleman!
Hoe braaf, zoo ons buikske te vullen!

Morgenzon in november.

In nevelen is de aard
    alom verzopen;
en vechtend komt de zon
    er uit gekropen.

Een groote oranje bal,
    net een lantaren,
vergeten op een nachtlijk feest
    vol blijde scharen.

Verdoezeld rijst die bal
in teere dampen.
Een morgenklok begint
bedeesd te tampen.

Wat tulle gaat roeren voor
de zon en kronkelt,
trekt langzaam op; daar schiet
een straal die vonkelt.

De strijd gaat voort, en plots,
den damp ontstegen,
glanst - gulden schijf - de zon
ons allen tegen.

Doode bladeren.

Daar valt een blad,
en nog een blad.
De bladeren gaan aan 't draaien;
dat doet de wind,
de wilde wind,
wanneer hij loopt te waaien.

Zij maken zoo
een rondedans,
de bladeren in de dreven,
en schijnen nog,
verdord, verroest,
in zotten dans te leven.

Najaarsloover.

Daar blijven van het weeldrig loover,
op al de boomen van de laan,
maar enkle blijde bladeren over,
die geel groen bruin te wuiven staan.

Zij wuiven lieflijk, zeer bescheiden,
naar iets dat ver en teer moet zijn,
waarvan de komst hen zal verblijden
bij peerlemoeren zonneschijn.

En schoon verarmd, geeft nog dit loover
- slechts hier en daar een laatste blad, -
de laan een wonderzoet getoover
aan 't voorportaal der stille stad.

Op het trambalkon.

De menschen op het trambalkon
geperst als in een harington,
staan strak voor zich te kijken.
Ei mij! Waar is hun jeugd, hun vreugd,
schenkt hun het leven eenige deugd,
of denken zij aan lijken?

Het zal gewis zoo erg niet zijn,
maar netels woekren in hun brein,
besloft en zwaar van webben,
en met dien matten menschenhoop,
neemt telkens weer de tram haar loop,
na wat gepoosd te hebben.

Steeds drukt er iemand op een knop.
De tram zet af, de tram neemt op,
terwijl de lui elkaar verdringen.
Heer Zorg vertrekt, Vrouw Last is daar,
en 'k word in mij den lust gewaar,
om eens luidop te hooren zingen.

De tram.

Aan de halte van de tram,
staan de menschen, staan de menschen,
aan de halte van de tram,
staan de menschen en zijn gram.

Meer dan een minuut of acht,
wordt de wagen, wordt de wagen,
meer dan een minuut of acht,
wordt de wagen hier verwacht.

Aan het einde van de straat,
rijst geen wagen, rijst geen wagen,
aan het einde van de straat,
rijst geen wagen en 't wordt laat.

En daar denken op den duur,
al de menschen, al de menschen,
en daar denken op den duur
al de menschen overstuur:

Daar is zeker wat geschied,
want de wagen, want de wagen,
daar is zeker wat geschied,
want de wagen komt maar niet.

Met azijn in hun gemoed,
gaan de menschen, gaan de menschen,
met azijn in hun gemoed,
gaan de menschen nu te voet.

Doode bladeren.

Zij liggen op den bleeken grond,
de laatste dorre blaren.
Soms komt de wind, met speelsche luim,
op 't plein voorbijgevaren.

Dan loopen zij, maar een voor een,
en hupplen als verloren,
verlaten schapen zonder doel,
die nergens thuis meer hooren.

Zij vallen om en staan weer recht,
loopen een eindje verder.
Dan komt de veger aangesloft,
gelijk een loome herder.

Hij brengt hen alle traag bijeen,
en slaat geen enkel over.
Hij voert ze weg, en zoo verdwijnt
het laatste najaarsloover.

De ijzel.

Zal ik met mijn kille kaken,
zal ik met mijn kouden teen,
aan den overkant geraken
en niet vallen op een steen?
'k Glibber uit wanneer ik ga.
Lieve hemel, heb gena!

Wee mij, de ijzel wil mij kwellen,
want hij maakt de keien glad;
moet ik al de keien tellen,
al de keien van de stad?
Ieder rugje pleegt verraad,
ieder bultje wil mij kwaad!

Stap voor stap, gelijk een peken,
sukkel ik naar de overzij;
glijd ik uit, daar zal wat breken,
breekt er wat, het is van mij!
Leelijke ijzel, smelt maar ras!
'k Wou dat ik de zonne was!

Broodhompjes in de sneeuw.

Guur winterweer.
Moeizaam gebukt,
wrijft met een stukje hout,
een oud stram moederke
de sneeuwlaag open,
en strooit dan op de zwarte plek,
doorstriemd van witte strepen,
wat witte hompjes brood.

Dan gaat ze voort en glimlacht in haar eigen,
blijft staan en keert zich om,
loert wateroogend naar een musch,
die ergens op een tak te pikken zit.
Haar vriendelijk gezichtje schijnt te zeggen:
‘Kom, spoedig, toe! Ik deed het ook voor u!’

Wintertram.

Moet de tram zoo kampen,
kampen met de kou,
dat hij loopt te stampen?
Moet de tram zoo kampen,
dat hij zonder stampen
niet meer rijden zou?

Is de tram nu dronken,
dronken van de kou,
dat hij loopt te ronken?
Is de tram zoo dronken,
dat hij zonder ronken,
niet meer rijden zou?

De brasero.

Hij komt, bij strenge kou,
gelijk een lang vergeten vriend,
op 't plein ons weer verrassen.

Omvangen door een ijzren korf,
staat hij vol stillen gloed te wachten.
Hij speelt met dartle vlammetjes,
die beurtlings kleuren en verbleeken,
soms aangewakkerd door den wind.

De dompelaar die doolt en dubt,
verwijlt het langst bij hem.
De schouders opgetrokken
en de armen tegen 't lijf gedrukt,
warmt hij zijn schralen buik,
en gunt zijn aangezicht wat van den gloed.

De vent die naar zijn werk zich spoedt,
de jongen, 't meisje, dat een boodschap doet,
het vrouwtje, dat beladen van de markt komt,
zij poozen even bij zijn gullen groet.

Vaak, in den avond, staat hij gansch alleen,
gelijk een hart vol liefde, dat zich geeft
en brandt in eenzaamheid.

Komt gij daar 's morgens vroeg voorbij,
zoo ligt hij omgeworpen, dof en dood;
voor hem wat rosse kolen
wat dito asch
met witte puntjes,
die wachten op den vuilniswagen.

Op de markt.
(Tweespraak)

Ik was daareven op de markt
en heb iets moois gezien.
- Iets moois, nu, met dit mottig weder?
- Een symfonie van kleuren.
- Dat moet iets raars zijn.
- Neen, iets om te eten.
- Iets moois om te eten?
- Ja, groenten.
- Groenten, symfonie van kleuren?
Waar haalt ge dit?
- Daar is het wit en groen van selder en porei,
porei vooral (zoo'n overweldigend wit!)
het wit der rapen,
't bleekgroen der krullen van de andijvie,
het bobbelend donkergroen der opgeblazen kooien.
die zeggen: ziet, hoe dik wij zijn;
het welig rood der penen,
het purper van de rijke rammenas
en van de roode koolen,
dit alles zwellend van het voedend sap
en, wat veel meer is,
opeengehoopt als door een schilderhand.
- Hebt gij daar staan op kijken?
- Wel, natuurlijk.
- Te midden van dien nijdigen regen
en zonder paraplu?
- Ik heb daarvoor geen paraplu vandoen.
- Wel, wel. Ik blijf niet in den regen staan.
Gij hebt voorzeker wat gekocht,
bijvoorbeeld van die welgedane koolen.

- Ik? Niemendal. Ik heb alleen mijn oogen
den kost gegeven.
- Daar zult gij vet van worden.
Heeft geen der groentevrouwen,
toen gij daar zoo stondt,
u gevraagd: ‘Toe, koop wat, jonge heer?’
- Iets in dien aard. Maar 'k heb geglimlacht
en schoon gesproken.
Ik heb gezegd: Precies een schilderij
met al dit groen, dit rood, dat purper.
Intusschen stond een vrouw en vlak naast haar
een man, een rooden zakdoek om den nek
geknoopt en ongeschoren, van kou te trappelen.
- Ha, hebt gij dat ook gezien?
- Dat spreekt.
- Wat zei die vrouw? Wat zei die vent?
- Nu gaat ge zeker lachen, maar ik gun het u:
‘Met wien houdt gij den aap, gij snotvink?
Ga naar school!’ Dat zei de vrouw.
En knikken deed de man.
- Ha, ha!
- Ik nam hun dat niet kwalijk. 't Was verdiend.
Zij komen immers naar de markt niet in den regen
ter wille van de mooie kleuren.
- Wat hebt ge dan gedaan?
- Ik heb gezegd: ‘Wel ja, madam, wel ja, meneer.
Ik ga naar school en zal uw schoone groenten teekenen.
Goe'n dag!’
- Gij zijt een rare kerel!
- Dank u zeer.
- Een raad: Den naasten keer
gaat gij met uw mama
en met een grooten zak naar ginder
en zegt: Steek van uw schilderij
wat wit, wat groen, wat purper en wat rood
in dezen zak.
- Ik was het juist van plan.
- En ga zeer vroeg; dan dankt de vrouw u,
daar gij haar handgift zijt.
En bij uw thuiskomst vindt ge een lekker soepken
en roode kool met worst

en rammenas bij plattekaas
of andre goede dingen.
Terwijl die trekken naar uw binnenkamer,
zweeft in den warmen geur
uw schilderij u voor den geest...
- Genoeg, gij spotvogel. Morgen vroeg,
komt gij mijn schilderij bewondren.

Sneeuw.
(Tweespraak)

'k Houd van de sneeuw.
- Wat zegt ge?
- Dat
ik van de sneeuw houd.
- Sneeuw is nat
en koud.
- Maar mooi. Ze is blank en licht.
komt uit den hemel, dwarrelt, danst;
de vlokkjes zijn als bloempjes, 't zicht
der velden wordt iets heerlijks; 't glanst
en schittert overal.
- Dat is praat
van dichters. Kijk maar eens de straat,
wanneer de sneeuw daar wak te smelten ligt.
't Is alles vies en vuil. Trap daar maar door:
bij iedren stap zinkt ge in een kille voor.
Houdt gij van natte voeten?
- Wat een vraag!
- Sneeuwwater dringt door 't beste leder,
en bijt het boos kapot.
- De schuld van 't zout!
- O ja, van 't zout! Ik hoor nog 't scherp geklaag,
't gejank der honden in het sneeuwig weder.
Dat zoutig vocht, verraderlijk en koud,
is voor hun arme pooten...
- Spreek!
- Een plaag!
- Ik geef het toe.
- Ha, ha, gij geeft het toe?

- Wel ja, maar sneeuw is niet voor honden.
- Toch bij de boeren niet voor kalf en koe,
en 'k zag nog nooit een geit gebonden
te midden van een sneeuwveld.

- Lach maar vrij.
'k Verdraag zeer goed uw spotternij.
De sneeuw, mijn vriend, is voor het menschenkind,
dat jong van hart en geest, de sneeuw bemint.
- De sneeuwvreugd, lieve hemel!
- Ja,
de sneeuwvreugd. Sneeuwman, dik van lijf,
pijp in den mond, en buiten kijf
een burger welgedaan in uw bedrijf,
plomp met een oude mand als hoed getooid,
lang zult gij leven in de gloria!
- Jawel, totdat het dooit.
- En dan de sneeuwbal! Hebt gij ooit
zoo'n pret beleefd als die van 't sneeuwgevecht?
Wij, jongens, zijn daarbij zoo echt
onszelf. Wat van de glijbaan dan gezegd,
de glijbaan, glimmend, spiegelglad,
goedkoop plezier (wat hebt gij meer vandoen?)
voor 't kind van den buiten als 't kind van de stad;
arm of rijk, het drage klomp of schoen?
- Bravo, dat's wel gesproken. Blaas wat uit.
- Ik weet nog meer en moet geen adem halen.
- Laat zijn, daar 's Frans.

Frans - Goe'n dag. He, wat beduidt
die ernst?

Jan. - Wij hebben 't over kwalen
en voordeel van de sneeuw. Ik zei
dat sneeuw verdrietig is, een plagerij.

Piet. - Ik zei dat sneeuw de naakte velden siert,
de zwarte boomen kleedt in 't wit.
- Dat zij
een ijskoud bad aan onze voeten geeft.
- En dat de jeugd van vreugde giert,
vuur in de wang en in haar leden heeft
bij al 't genot.
- Ik sprak nog niet
van de arme lui, hun zorg en hun verdriet.

- Ik sprak nog niet...
Frans. - Houd op. Ik weet
genoeg. Gij hebt gelijk en gij hebt gelijk;
de sneeuw is wit en de sneeuw is slijk;
van sneeuw komt er pret, van sneeuw komt er leed.
Zoo is het ook met den regen;
regen is een plaag, maar ook een zegen.
Komt! 't Is tijd om het kibblen te staken.
De sneeuw is daar! Wij gaan ons vermaken!

Nog een tweespraak.

Wel, Pieter, hebt ge zoo'n verdriet?
vertel, is er iets ergs gebeurd?
Ei mij! Waarachtig, ik verschiet;
wie heeft u zoo beslijkt, besmeurd?
- Raadt gij het niet?
- Vielt ge in de goot?
- Gevallen? Neen, 'k mistrapte niet.
't Is erger, man,
- Spreek op! -
- Daar schoot
zoo'n duivelsch monster langs me heen,
zoo'n tuig dat dier noch mensch ontziet.
- Een schuimend paard op hol?
- Wel neen.
Een tuig, dat kilometers vreet,
met gloeiende oogen in den nacht.
- Een auto?
- Tijd is 't dat ge 't weet.
Welnu, een auto heeft me dit gebracht.
- Dat is gemeen!
- Helaas, ik dacht
mij te verzetten in de kinema;
de centen kreeg ik van papa.
Blij lijk een vogel in een korenveld,
kwam ik op straat gesneld;
ik danste van de pret, maar pas
was ik den hoek om, of, helaas,

was mij het ongeluk de baas.
Daar lag, naast het trottoir, een waterplas.
- Ho, ho!
    - Een vuile waterplas,
vol zwarte modder. Argloos, licht
van voet, loop ik voorbij.
Eer ik 't vermoed, komt achter mij,
in dolle haast, een auto, vliegt door dien plas
en spuit het water in mijn aangezicht.
Ik sta verrast, en na een poos,
bekijk mezelf. Van top tot teen
ben ik besmeurd. Beschaamd en boos,
sta'k onbeslist en voel me alleen.
Ik trek mijn zakdoek uit mijn zak,
wrijf over neus en wang en mond.
Hoe vettig, foei: mijn beste pak!
Zie 'k er niet uit als een verdwaalde hond?
- Als ik de waarheid zeggen moet,
het staat niet fraai.
        - Bespot mij maar.
Ik ga naar huis met zwaar gemoed.
Mama zal kijven, dat is klaar.
't Plezier is naar de vaantjes.
        - Hoe?
Wel neen! Het is een klein malheur.
Gij staat hier, Pieter, voor mijn deur.
kom binnen.
        - 'k Durf niet.
            - Toe!
Met spons en water maken wij u rein;
de kachel doet de rest; weldra
zult gij alweer de nette Pieter zijn,
en, luister, 'k ga
met u dan naar de kinema.

Twee oudjes.

Zij zijn zeer oud.
Hij ziet maar uit een oog
en sleept zijn kromme beenen.

Zij 's dik en gaat met wiegend lijf.
Hij laat zich leiden aan haar arm,
is dankbaar voor haar moederlijke zorg.

Zij wonen ergens op een enge kamer,
drie hoog.
Het is er heet des Zomers.

Zij zitten op een blauwen dorpel,
eens hier, eens daar.
Wat vodden aan elkaar genaaid,
dienen hun tot kussen.
Zij zien het klein gebeuren van de straat,
het spel van kind en hond,
het gaan, 't bedrijvig zijn der menschen,
't gerij.

Zij slaan het schuiven van de schaduw gade.
't Uitbloeien van het licht leert hun het uur,
saam met het traag verandren van
de daggeruchten.

Zij eten soms een boterham,
een vrucht of een gekregen zoetigheid.

Iets guitigs bleef er over in zijn oog.
Hij heeft van 't leven veel gehouden,
al was het leven hard voor hem.

Zij zijn alleen,
maar kennen toch geen bitterheid.
Zij vragen slechts een plekjen op een dorpel,
waar 't zonnelicht niet steekt
en, in het voor- of najaar,
de wind hen niet verdrijft.
Zij vragen dat de straat
haar wisselend spektakel schenke,
en dat de rheumatiek niet in hun beenen wroet.

Hij voelt zich vredig in haar goedig bijzijn,
en 't is haar vreugd, dat ze als een moeder
zooveel voor hem mag doen.

Het uur van slapengaan komt vroeg voor hen.
Wanneer het bei ze roept,
trekken zij wijdbeens, arm aan arm,
veel vlugger dan gij kondt vermoeden,
wat schuins, lijk een die langs de vaart
een boot voorttrekt,
trekken zij, arme zonderlingen,
als kwamen zij van ver,
als lag nu recht voor hen 't beloofde land.
Ach neen, zij trekken maar naar huis,
naar 't kamertje, drie hoog.
hier in de groezelige buurt.+

+ Ten tijde dat ik de proeven van dit gedicht verbeterde, vroeg ik aan twee oude vrouwtjes, die, nu de Lente was teruggekomen, opnieuw haar gewone zitplaats op de trappen van 't gemeentehuis bezetten, wáár het gemoedelijk paar, dat haar beiden gezelschap hield, gebleven was. Toen vertelde een der oudjes wat volgt: - Mijnheer, zij zat, op zekeren dag, op een dorpel. Haar mond was vol wit schuim. Ik zegde: Slaapt ge? Zij was dood, Mijnheer. Kort daarna is hij van verdriet in 't gasthuis gestorven.

Het Menschelijk Bedrijf

Onze bakker.

Onze bakker
is al wakker,
wakker van een uur of vier;
en hij bakt, de wakkre man,
bakt voor ons plezier.

Bakt het brood, goudgeel van kleur,
bakt de broodjes, fijn van geur
('t water komt in onzen mond)
bakt de taartjes, bakt de koeken,
koeken met of zonder hoeken,
of langwerpig of schoon rond,
bakt al wat ons kan verkloeken
en kan maken zeer gezond.

Hei, die bakker,
knap en wakker,
om te werken steeds gereed!
Bakker, is uw oven heet?

De schrijnwerker.

Wat maakt er die krollen, zoo schoon en zoo blank?
Wat schuift er en glijdt er over de plank?
Dit doet er de schaaf - ei, ziet ge me dat?
Zij maakt er de plank zoo wit en zoo glad!
Zoo schaaft zij voor de tafel, kind,
- op tafel komt er pot en pint -
Zoo schaaft zij voor de tafel, schat,
een allerschoonste blad!

Vanwaar dit gehamer, vanwaar dit geklop?
Wat slaat er den nagel zoo fel op den kop?
Dat doet er de hamer, die klopt in de plank
den puntigen nagel, al is hij zoo lang!
Zoo klopt hij op de tafel, kind,
- op tafel komt er pot en pint -
Zoo klopt hij op de tafel, schat,
een allerschoonste blad!

De slager.

Wat houwt die slager op zijn blok?
Het lijkt veel harder dan een stok:
't zijn beenderen van de koe!
Wat houwt die slager,
messendrager,
wat houwt hij al maar toe
voor 't soepke van ons Moe!

Dat soepke, man, zal lekker zijn;
ik heb het merg gezien.
Zoo'n beendermerg, wat is dat fijn!
Het is voor mij, misschien!
Ik smeer het op een stukje brood;
ik word daarvan heel sterk en groot.
Dan groeit uit mij een kloeke vent,
die ook 't bedrijf van slager kent.
Ik houw de beenderen met mijn mes.
Mijn vrouwtje kookt dan lekkere soep
voor heel den troep
van zes!

De huisschilder.

Dien gevel met zijn vuil gezicht,
zet gij zoo schoon in 't wit,
o gij die op uw stelling zit
in 't blikkerend zonnelicht.
Gij, schilder, brengt de medicijn
aan huizen, ziek en zwart;
't is olie en 't is terpentijn,
o schilder naar mijn hart!

Een feestelijk uitzicht krijgt de straat;
wat schijnt ons huis nu blij!
't Is als een juffrouw in de zij,
die stralend trouwen gaat.
Toe, schilder, strijk nog maar een laag
op 'tgeen ik gistren zag;
en krijgt ge niet gedaan vandaag,
daar 's morgen nog een dag!

Sa, schilder, laat uw verfpot staan
en trek uw kiel maar uit;
het liedje dat ge al vervend fluit,
mag stillekens rusten gaan.
't Mag rusten bij uw ladder, man,
bij borstel en bij kwast;
want als men tijdig rusten kan,
dan is het werk geen last.

De scheresliep.

Madammeke van der Zijpen,
zooeven riep
het ijzer van den scheresliep.
Hebt gij daar niets te slijpen?
Een mes of twee dat bot is,
een schaar die wat kapot is?

Hij trapt op de plank,
en de steen gaat zijn gang.
Hij draait dat het een pret is,
totdat het lemmer gewet is.
In gensters springt het vuur er uit.
't Is of een vuurfonteintje spruit.

Madammeke van der Zijpen,
gij moet er niet op nijpen;
gij zijt goedkoop gediend.
Hij mag nog komen slijpen,
de scheresliep, de scheresliep,
die wel zijn brood verdient!

De straatveger.

Met zijn fluweelen jasje,
een blauwen voorschoot aan,
gewapend met een bezem,
zie ik den veger gaan.

De veger vecht met stof en slijk,
en blijft altijd zichzelf gelijk.
Zijn bezem veegt bijna op maat.
Hij denkt: ik kom toch nooit te laat.
Hij gaat te werk met kalm gemoed,
wel overtuigd, dat haast en spoed,
wat men ook doet, is zelden goed.
En daarom veegt hij immerdoor;
hij veegt den steen, wrijft in de voor;
papier en paardevijg en schil,
dat alles ondergaat zijn wil.

En als hij eindlijk heeft gedaan,
gaat hij bevredigd daar vandaan,
brengt op zijn schouder - zijn geweer -
zijn ouden, trouwen bezem weer.

De kazjoebereers.[1]

Zij zijn de keurders van den vuilnisbak,
in doen en laten schuw noch schichtig,
maar afgemeten, zeer voorzichtig,
want alles doen ze op hun gemak.

Over hun schouder hangt een zak,
waar zij hun vondsten in vergaren,
vodden en beenderen; schoen en hak,
en kooltjes in veel exemplaren.

Sinds lang bedreven in het zoeken,
heffen zij langzaam met een haak
het afval op. Zij hebben smaak,
zij nemen ook verscheurde boeken.

Bij sommige bakken is hun taak
beperkt; zij weten snel te merken
dat daar in 't minst is loon naar werken.
Misprijzend wijkt dan ook de haak.

(1) Dit is een typisch Brusselsch woord, waarvoor het Algemeen Nederlandsch geen passenden term bezit.

Bij andre gaat het niet zoo vluchtig;
daar glijdt hun hand omzichtig, tast,
en heeft zij, keurend, 't voorwerp vast
dat hun voldoening geeft, luidruchtig

is nooit hun vreugd; ze is kort van duur;
eens in den zak, is zij vergeten.
Zij koopen straks wat poover eten,
en op hun zolder komt wat vuur.

Zij schuiven over straat, al vroeg
weg van hun stroozak; het strenge leven
belooft hun niets; maar wil 't hun geven
veel rijke bakken, hun is dit genoeg.

De postbode.

Met zijn dikgebuikten zak,
op zijn rug een lijvig pak,
komt hij, vlug van schreden,
ginder aangetreden.

In dien zak, brief, boek en krant,
heel wat brieven in zijn hand;
op zijn neus, een bril te paard.
Zoo is hij een wereld waard.

Met die vracht - zijn levenslast,
bij sneeuw of regen soms zijn kruis,
last die met de jaren wast -
gaat hij flink van huis tot huis.

Ieder bus is hem vertrouwd;
deze is jong en gene is oud;
de eene klein en de andre ruim;
die is koppig, die heeft luim.

Deze wil de krant niet slikken:
tijdverlies; hij wringt ze er in;
gene doet het zonder wikken:
dat is tijdgewin.

Hoe dichter
bij het end,
hoe lichter
wordt de vent.

Maar op 't einde van zijn reis,
komt hij niet aan 't paradijs,
want hij moet, met frisch gemoed,
of per tram, ofwel te voet,
op 't kantoor - o vreugd, o kwalen! -
weer een versche vracht gaan halen.

Het ploegend paard.

Van op den heuvel in een weelderige wei,
kunt gij de glorie van den Mei,
de heerlijkheid der glooiende landouwen
bewondrend overschouwen.

Met breede hand omlijnd, de velden met het koren,
waarvan het zachte groen alom zich openbaart;
terwijl de lerken juublen, in het glanzend licht verloren,
vertoont zich hier en daar nog 't bloote bruin der aard.
Daarover traag bewegen, door geen zorg of last te storen,
het rustig traag bewegen van een ploegend paard.
En grootsch de velden langs de slingerende wegen,
die onder 't weidsche licht gaan weidsche verten tegen,
waar bruin en groen geboomt, voor 't lentefeest herboren,
de jonge vreugde viert van 't feestelijk geblaart.

Het ploegend paard gaat rustig over de landouwen,
gaat met denzelfden stap als dien waarmee het keert,
en langzaam volgt de boer, met rustig zelfvertrouwen,
dat hagel, wind en storm en zonnebrand trotseert.
Hij gaat met boven hem den hemel en de lerken,
vertrouwend op den oogst dien de aarde voorbereidt,
wel wetend dat een kracht van boven hem zal sterken,
hem die zijn paard ten ploeg met lossen teugel leidt.

En ploegend paard gaat rustig over de landouwen,
traag over 't bruin der aard, met breede hand omlijnd,
en snuift de goede lucht, terwijl wij overschouwen
het glooiend land en zien, hoe landschap 't paard verkleint;
maar groot is 't paard, en groot bedrijf van mensch en dieren,
hier onder heerlijk licht dat weerkwam met den Mei,
't bedrijf dat de aard bevrucht, en ons de vreugd laat vieren
van leven, met de lerken boven veld en wei.

Onze Meisjes

De naald.

Daar liep er een naaldeke snel met den draad;
het liep en het maakte heel netjes den naad;
het maakte de mouwen, het maakte den zoom;
en 't meisje dat naaide, zong blij van den boom,
van boom en van beek, van licht en van Lent.
'k Ben fier dat het meisken het naaldeke kent.
't naaldeke kent!

Want kent er het meisken het naaldeke fijn,
dan zullen er kleedjes en hemdekens zijn;
en schoon is het kindje met strikjen en lint,
dat zingt in de zonne, dat speelt in den wind,
bij boom en bij beek, in 't licht van de Lent.
'k Ben fier dat het meisken het naaldeke kent,
't naaldeke kent!

De vingerhoed.

Te klein voor een muizeke,
voor 't vingerke goed,
zoo ken ik een huizeke,
dat helpen me moet;
dat helpen me wil, als naald en als draad
voor broertjen en zusjen aan 't werken gaat.

't Heeft honderden vensterkens,
maar deurtjes niet een;
het blikkert vol gensterkens
en maakt me tevrêen.
Hoe zou ik wel driegen en naaien met spoed,
zii gij er niet waart, o vingerhoed!

De schaar.

Knap, knap, knap, zegt de schaar,
eerst alhier en dan aldaar.
En ze wandelt naar links, en ze wandelt naar rechts,
en ze werkt voor den baas, en ze werkt voor de knechts

En ze bijt met haar mond
en ze rijdt in het rond,
knip, knip, knip, met fatsoen;
knap, knap, knap, niet te nauw;
knip, knip, knip, door het groen,
knap, knap, knap, door het blauw,
op één been;
en zoo heeft iedereen
haar vandoen!

Breien.

Wilt ge thans gaan spelemeien,
witte naalden, alle vier;
wilt ge thans gaan spelemeien,
om te breien, om te breien,
om te breien met plezier?

Ei, ge hippelt, ei, ge trippelt,
witte naalden, twee aan twee,
maakt de steekskens, fijn gestippeld,
als ge hippelt, als ge trippelt;
en de wol danst met u mee.

Steekskens maakt ge in lange rijen,
witte naalden, zoo gezwind;
steekskens maakt ge in lange rijen,
want al spelend wilt ge breien
warme kousjes voor ons kind!

Het deksel.

Het deksel danst op den ketel die kookt,
terwijl er ons Moe het vuurken pookt.
Hoe bobbelt en babbelt het dampende sop!
Het deksel valt neer en 't water zegt: ‘Hop!’

Kom, luister naar 't lied van het deksel dat danst,
nu 't vallende kooltje nog even eens glanst.
- ‘Aan tafel, aan tafel, bij ouder en kind!
De dampende schotel maakt blij gezind!’

Daar doet er het water zijn stemmeke bij;
- ‘O meiske dat bloost, met die oogen, zoo blij,
eens wordt gij een vrouwke met zonnig gemoed,
kent gij dan het lied van het dekseltje goed!’

Stoppen.

De voetjes van 't kindeke liepen
veel keeren over en weer;
nu kwam er een teentje piepen
en riep: ‘Hier ben ik alweer!’
Maar 't piepend teentje, dat zag er ons Moe:
wij stoppen, wij stoppen, het gaatje weer toe!

Eerst leggen de harige draadjes
heel netjes de ribben van 't werk;
dan kruiselings komen hun maatjes
van onder en boven in 't perk.
Zoo sluiten de mazen en 't gaatjen is toe;
wij stoppen, wij stoppen en blij is ons Moe!

De kousen.

Wat zullen de nette kousen doen?
Zij glijden voorzichtig in klomp of in schoen,
en geven het kind een sierlijk voetje;
en 't kind gaat dansen over het land;
het lispelt een lied en klapt in de hand,
met zon op zijn blozend snoetje.

Zoo gaan de kousen den heelen dag
en hooren der bloemen vriendlijken lach,
langs wegel of tusschen de guitige sprietjes;
het schaapje blaat: ‘Wij kennen u wel;
eens droeg u ons broertje bij de wel,
waar zingen vergeet-mij-nietjes.’

En 's avonds, bezijden de zwijgende spond,
slapen de kousen heel stil op den grond,
en droomen aldoor van vele dingen.

Maar 's morgens, wen pinkelt het zonneke klaar,
dan zijn de kousen weder daar
om blij te hupplen en springen.

De borstel.

De borstel en 't water, het waterken klaar,
die kennen elkander en spelen te gaar.
Zij doen er hun best bij den heer, bij den boer;
zij schrobben er vlug den dorpel, den vloer.
Daar gaat er de borstel, daar gaat er het water!
De schurende borstel, dat is mij een prater!
Hij schuift er, hij schiet door het schuimende nat:
‘Maak schoon, maak schoon, en 't huis is een schat!’

Het hinkelperk.

In 't hinkelperk, in 't hinkelperk,
daar hinkelt men alleen;
men springt van 't een
in 't ander vak,
verschuift meteen
een steen.

Een voet, een been,
een been alleen
doet al het werk
in 't hinkelperk.
Doch, pas maar op,
dat straks uw steen
niet op een schreef
blijft staan,
of, maat, gij zijt
er aan,
en voor u is 't spel
gedaan!

Gevoel

De jonge blaadjes.

Nu zie 'k nieuwsgierig allerwegen,
de bleeke blaadjes opengaan.
Ik denk verblijd en lach ze tegen,
dat boomen thans vol blaadjes staan,
vol kleine handjes allerwegen,
die morgen zullen opengaan.

Eerst waren 't vingers, schoon en fijn,
die 't jonge leven voelden komen;
en heden, in den zonneschijn,
vol handjes staan de groene boomen;
het zullen lentehandjes zijn,
die wekken schoone vreugdedroomen!

Het madeliefje.

Een hart van goud en daar rondom
een kraagje blank en wonderrein,
zou dat ons madelief niet zijn?

Pas zei de zonne: Lente, kom!
Of, madelief, gij bloeit daar al,
lang voor de roos ontwaken zal.

Ik pluk u stil en zeg uw naam,
uw blaadjes houdt gij schoon te zaam;
geen valt er neer van droeve spijt;

en 'k zie dat gij vol vreugde zijt,
omdat gij weet, hoezeer ik houd
van 't bloempje met het hart van goud.

De vlinder.

Ik ben mijn tocht door de wereld
op sappige blaren begonnen;
elk blad was dien morgen bepereld
met glinstrende zonnen.

Ik heb van het sappige groen
met wellust gegeten,
zooals er de rupsen doen,
die van niets anders weten.

En als mijn tijd was gekomen
om te wachten en te droomen,
heb ik al spinnend mijn blaadje geplooid,
en in mijn kluis,
gewiegd door het bladgeruisch,
tot den slaap mij getooid.

Daar heb ik als pop gelegen,
beveiligd tegen
't gedrop van den regen,
tot ik, zuiver en licht,
met een kus van het zonnelicht,
uit mijn hulsel ben gestegen.

Ik heb mijn vleuglen gestreken,
mijn vleuglen die ieder bekoren;
ik speel met de bloem langs de beken,
en dans op het zingende koren.

Ik ben de fladrende vlinder.
Voor mij heft bij 't oogsten de binder
zijn oogen al glimlachend op.
Ik ben wat licht en wat kleur,
en leef van wat dauw en wat geur,
ik, kind van de leelijke pop;
ik, dwalende bloem, zonnig en hupsch,
ik, kind van de kruipende rups.

De wegels.

Ik heb de wegels lief, die door de velden gaan,
als blonde linten tusschen 't groen en 't rijpend koren;
geen vogel of hij kent ze, en heel de lucht mag hooren
hoe hij ze in zangen viert, door zon en wind verstaan.
Zij zijn den uchtend vôôr en dragen, bij het duistren,
den droom van wat ter kimmen gaat, heel ver;
zij weten sprookjes van de maan en van de ster,

waarnaar de halmen en de stille boomen luistren.
De krekels veedlen hun een eindloos zomerlied;
zij zien het spelen aan van 't wisslend wolkgevaarte;
bewaasd met zilvren dauw in de eerste morgenklaarte,
ontvangen zij den geur, dien elke dag hun biedt,
van hagedoorn en roos, van meiklok en seringen,
of droomen bij den adem van het warme hooi.
Zij zien de vreugd van kindren die, in bloementooi,
naar alle verten toe, hun harte laten zingen.
Ik heb de wegels lief, en voel mij aangedaan:
't Zijn linten, zacht geleid om 't hart van Moeder Aarde,
o snoeren van liefde, o liefde hoog van waarde!
Ik heb de wegels lief, die door de velden gaan.

Morgenzon.

Dit was een prettig zonneke,
dat door het venster scheen;
't kwam zoo ineens en deed zoo'n deugd!
Het was al lang geleên
dat ons het zonneke van den Herfst
kwam groeten, weltevreên.
Wij hadden het zoozeer gemist;
en zie, daar stond het in de lucht;
de nevels waren weggevlucht,
en feestlijk straalde gansch de klas,
zoo zonnig als ze nimmer was.
Zoo blij als 't zonneke maakt ons geen;
zoo troosten kan de zon alleen!

Het blad.

Indien gij schoonheid zien wilt, neem, voorwaar,
zoo neem dit blad, dit groene boomblad daar;
en houd het tegen 't licht der goede zon.
O welke vreugd, zoo 't woord u zeggen kon,
de heerlijkheid die in een boomblad ligt,
een simpel blad, dat leeft in 't zonnelicht!
Al de aadren teeknen, met haar zilvren schijn,
een zuiver beeld, den grooten boom in 't klein.

O rijkdom der natuur, die ieder blad
het beeld des Vaders geeft gelijk een schat,
en roerend spreekt: Van in uw jonge Lent,
is dit voor immer in uw hart geprent;
En vlucht de Herfst met u in 't najaarsrood,
ik zeg: Gij neemt het mee tot in den dood!

Voorwaar, indien gij schoonheid zien wilt, zie:
een blad, een enkel blad: 't is poëzie.

Volkslied.

Daar stapten drie meiskens over het land.
Ze gaven al zingend elkander de hand.
Zij waren zoo frisch, zoo jeugdig te gaar;
zij droegen een krans van bloemen in 't haar.
Haar lied ontwelde als een bron haar gemoed.
De boomen in 't duister, beluisterden 't zoet.
Zij hadden 't geleerd bij Moeder, tehuis;
't was oud en 't was schoon als het bladgeruisch.
't Was goed als de jeugd en jong als de Lent;
als 't licht van het land door ieder gekend.
Zij zongen 't en 'k hoorde 't, een traan op mijn wang.
en fluisterde 't mee, als een bee, als een dank!

De bloemen op wandel.

De bloemekens liepen over den weg,
ver van de wei en de koe.
Daar riep er een duif op de bloeiende heg:
‘Ei, waar loopt ge naartoe?’
De bloemekens liepen en wisten het niet;
het duiveke zag het en kirde zijn lied:
‘Roekede-roekede-koe!’

Op 't eind van den wegel, spatte het nat:
‘Ei, waar loopt ge naartoe?’
Daar spatte het nat op het draaiende rad,
nooit van het draaien te moe.

De bloemekens bleven al bevende staan;
het klienste is al dansend naar binnen gegaan;
roekede-roekede-koe!

Daar vroeg er de maalder, blijgezind:
‘Ei, waar danst ge naartoe?
Ik leef van het water en niet van den wind;
malen is al wat ik doe.
- En maalt gij en bakt gij uw kindekens brood,
wij komen tot hen als hun speelgenoot,
roekede-roekede-koe!’

De kindekens lieten de bloemekens in,
en deden het deurke toe;
maar zeiden des avonds, zoo moede van zin:
‘Keer tot uw va en uw moe!’
De bloemekens keerden al droomend, doodstil.
‘Goenacht!’ zei de duif heel zacht in haar til;
‘Roekede-roekede-koe!’

De ballade van een mooi vogeltje.

Een groote kooi in een kleinen tuin;
veel welige bloemen in dien tuin,
een miniatuurwarande;
en in die kooi, net opgetuigd,
gekleurde vogels allerhande.

Een heen en verder vliegen in die kooi,
van geel en rood, van groen en bruin;
Een heen en verder vliegen in de kooi,
levend sieraad van dezen tuin.

Daar is een mooi, mooi vogeltje gekomen,
een vogeltje met geel en groen en rood;
dat vogeltje was zijn kooi ontvlogen,
dat vogeltje had nood...

Het zag het heen en weder vliegen,
dat groen en bruin, dat rood en geel,
het zag vooral het vogelzaad,
een fraai tapijt in deze kooi,
en 't vogeltje wou zijn deel.

Het vogeltje wou bij de andre zijn,
die pikten in dat fraai tapijt.
Daar was zoo'n gulle zonneschijn,
de pikkende vogels zoo verblijd!

De tralies hebben nijdige ruitjes;
die ruitjes laten geen vogeltje door.
Toen is dat vogeltje weggevlogen;
dat vogeltje ging te loor.

Daar stond een klein klein venster open
juist boven die kooi en dien zonnigen tuin.

Men heeft het vogeltje dood gevonden,
zoo'n zacht juweel
van rood en geel,
van rood en bruin,
zoo'n lief lief leventje dat brak,
verdronken in een waterbak.

Huis in de sneeuw.

De sneeuw is als een droom;
de sneeuw is overal
heel langzaam neergevlokt
in sluimerenden val.
Haar blanke stilte dekt
de velden en de wegen;
een bleeke starrenbloei
pinkt zacht die blankheid tegen.

Hoe vreedzaam met haar kap
van zuiver hermelijn,
staat hier dees woon alleen,
waaruit een gouden schijn,
gelijk een welkomgroet,
door 't venster zacht komt stralen,
en vriendlijk roept: ‘Kom hier!
Blijf niet in 't duister dwalen!’

O vreugd, te weten dat
het vaderhuis u wacht,
met feestelijken gloed
aan 't venster in den nacht.
Dan ziet ge door het raam
de sneeuw tot in de verte,
en denkt: De sneeuw is vrede
en vrede is in mijn herte!

De klokluier.

Geluid heeft hij zoovele jaren,
een vreugdezang, een lied van rouw,
geluid voor kind en man en vrouw,
geluid voor 't wel van blijde paren
en 't wee van hen die hooploos staren
naar dierbren, in den dood gevaren;
voor al de huizekens, die trouw
zich om den ouden toren scharen;
geluid bij glans van morgendauw,
bij 't duistren van het hemelblauw;
geluid bij 't sterven van de blaren
en 't vluchten van de winterkou;
geluid in nood en in gevaren,
geluid om stormen te bedaren,
zooals geen ander luien zou.

Maar heden, luier, zal 't niet gaan;
want heden zijt gij aangedaan,
want heden zijn de krachten verre...
De zon gaat scheiden van het land;
de zonne stookt haar laatsten brand
en voelt het komen van de sterre.

Gij hebt zooveel, zooveel geluid,
geluid voor menschen en voor kruid,
voor rozen en voor booze netel;
wie luidt er nu, wie luidt er nu,
wie luidt er nu voor u, voor u,
die moede neerzonkt in uw zetel?

Goddank, nu is uw vrees voorbij.
Daar is een man in donkre pij,
daar is een vriend tot u gekomen.
Een vogel zingt voor 't open raam.
Leg stil uw beide handen saam,
en sluit uw oog tot zoete sroomen.

Nu is voor u het luien uit.
Rust zacht, gij hebt genoeg geluid
voor weduwen en bruiden;
want hij die kwam in 't avondrood,
dat is de dood, de goede dood,
die voor uw laatsten dag komt luiden.

De musschen.

Dit is het woord, dat wij in stilte leerden:
Wel hun, die om te helpen, iets ontbeerden.
Geef immer wat van uwen overvloed;
en hebt ge weinig, wees nog lief en goed.
Het is een troost, het is een kracht, te weten
dat gij voor andren hulp en steun moogt heeten;
dan zingt er in uw hart een levend lied.
Vergeet de vooglen ook des hemels niet.

Als 't Zomer is of wen de vlokken tuimlen,
van onze tafel gaan de kleine kruimlen
de musschen toe, die babblen in den hof,
rumoerig tusschen 't gras als in het stof.
Zij kennen 't plekje, waar wij alle dagen
naar Vaders woord, hun lekkerbeetjes dragen.
Het is voor hen geen zaak van groot fatsoen,
om zich aan 't morgenmaal te goed te doen.
Een vleugeltrek, zij vallen en ze pikken
met korte sprongskens; weg, twee oogenblikken,
en dan terug, luidruchtig, gulzig, snel,
en maken van hun disch een feestlijk spel.
Dat is het vrije, blije musschenleven.
Is 't dan geen vreugd, wat kruimels hun te geven?

Maar zie nu wat den musschen wedervoer.
Sinds gistren ligt een kater op de loer.
Hij weet nu waar er vooglen spelemeien.
Van morgen ging ons broertje haast aan 't schreien,
want Moeder had een angstgepiep gehoord,
twee kreten door een dof gegrol gesmoord.
Met vollen muil, wantrouwig, liep de kater
langs 't pad, zijn schuilhoek toe, alwaar ze later
alleen wat pluimen vond: een musschendood.
Toen voelden wij in ons een vreemden nood.
Wij zeiden: ‘Vader, was hetgeen we deden
geen booze daad? Het ongeluk van heden
kwam door het strooien van het brood, voorwaar.’

Doch Vader streek ons minzaam door het haar
en sprak: ‘Gij hebt geen schuld. Weest dan niet treurig.
Niet immer is het leven hier rooskleurig;
soms wordt een goed bedoelen slecht verstaan.
Uw daad was goed, dus hebt ge goed gedaan,
en wat gebeurde, kondt ge niet vermijden.’
Toen mochten wij dien dag ons weer verblijden,
doch 's avonds, in ons bed, na Moeders kus,
weer dachten we aan 't geval dier doode musch.

De steenkool.

I

De kindren van de koele landen,
die leden kou en, droef te moe,
zijn zij, met bibberende handen,
getogen naar de zonne toe.

De zonne zei:
‘Komt allen bij;
ik ben getreden uit het Oosten,
om heel den dag,
met gullen lach,
u zacht te warmen en te troosten.’

Heb dank, o goede zon, heb dank!
Gij warmt ons handen en ons voeten,
terwijl de bloemekens u groeten.
De vogeltjes zijn vol zang.
Heb dank, o goede zon, heb dank!

II

De zonne kwam den stillen avond tegen,
en bij de zon is de avond blijven staan.
Het Westen lag vol roode en gouden wegen.
Toen is de zon met d' avond meegegaan.

O kindren van de koele landen,
   waar zult ge henengaan,
waarhenen zult ge gaan met bibberende handen,
   waar zult ge henengaan,
   nu donker is de baan?

Toen hebben de boomen, hoog verheven,
   hun dorre takken neergestrooid.
Ziet thans, hoe 't naakte bosch zich tooit
   met vuren, die u warmte geven!

‘Neemt onze takken, neemt onze twijgen.
      De nacht is lang.
      Neemt onze twijgen,
      de nacht zal zwijgen,
      van sneeuw zoo blank.’

O kindren van de koele landen,
danst in het rond om te vuren die branden!

III

Oud Moederken komt in 't avonduur,
al stromplend zitten bij 't warme vuur.

‘Luistert naar mij en weest mijn gezellen;
van oude bosschen zal ik vertellen.

Ver van de Lent, ver van de klaart,
slapen er bosschen, diep in de aard,
nooit door den lentedauw bepereld.
Zij zijn zoo oud als heel de wereld.

      Hoort ge 't niet?
Uit de aarde stijgt een lied:
Het is het lied der begraven bosschen;
‘Wij roepen u! Komt ons verlossen!’

De kindren van de koele landen
hakken en graven met vlijtige handen,
graven kuilen en daar beneen,
vinden zij kolen, hard als steen.

Gegroet, o schat der donkere aarde,
die zij in stilt voor ons bewaarde,
pikzwart, wanneer ge rustig zijt,
en rood, in vlam, als 't vuur u bijt!

Als de zonne, zoo machtig, zoo goed,
wekt ge in ons woning vreugd door uw gloed.

Warmte geeft gij en komt de nacht,
door u wordt ons licht in het duister gebracht.
O schat der aarde, gegroet!

Komt kindren van de koele landen,
komt bij en danst, klapt in de handen!

Aan een kind dat nooit den nachtegaal hoorde zingen.

I

Het kind spreekt:

O wonderbare vogel, die
ons schatten geeft van melodie,
voor u zwijgt alles in het duister;
de schoone nacht is één geluister,
want de avond heeft den nacht gezeid:
‘Hang nu der sterren heerlijkheid
daarboven over gansch de wereld;
zijn heerlijk lied, zoo rijk doorpereld,
is voor den hemel en zijn pracht.’
Dat heeft gedaan de schoone nacht,
de nacht vol adem van seringen...
O zoete vogel, aan het zingen
in mijn verbeelding, wees mij goed,
daar is zoo'n schaamte in mijn gemoed,
want ik, het kind der groote steden,
'k heb nimmer uw geheimen betreden;
ik weet de weelde van uw lied
uit boek en sproken, anders niet...

II

De nachtegaal antwoordt:

Gij, kind der steden en der blinde muren,
dat vaak op doode steenen zit te turen,
en niet in 't groen de Lente worden ziet,
u minnen kan ik, maar beschimpen niet.
Daar is een weg die leidt naar ruime verten.
Zoek in het veld de jonge vreugd des herten,
wanneer gij moe de dorre boeken sluit,
en droevig wacht naar een bemind geluid.
Zwerf tusschen 't koren, hoor de winden stoeien,
en keer des avonds, daar de tuinen bloeien,
langs wegen, waar de geur u begeleidt,
de ziel vol gouden licht en zaligheid.
Ik zal het weten, en u plots begroeten.
Mijn lied breekt los, en jubelt luid, in stoeten
van klanken, die als schoone boden gaan,
of drijft in zoete tonen droomend aan,
als op de stilte van zeer groote meren...
Gij zult uw ziel beluistren en zoo leeren
hoe 't leven schoon is en oneindig goed;
hoe 't steeds verjongt, waar 't oude henenspoedt,
en simpel blijft bij alle groot gebeuren...
Dan zult ge voelen, dat heel zacht de deuren
van 't innigst leven opengaan, en dat
zooveel u bleef verborgen in de stad,
alwaar uw ziel in zwaar rumoer verloren,
haar eigen doffe stem niet meer kon hooren...
Dan zult ge rijker worden, schamel kind,
dat onder hooge daken armoe vindt,
Kom, de Natuur heeft u haar droom geweven,
in liefde zal zij zoet uw kwaad vergeven,
wanneer gij moe uw dorre boeken sluit,
en droevig wacht naar een bemind geluid.

Het vlas.

I

Ik had van nacht een schoonen droom.
Daar dansten popjes onder een boom,
met heldere oogen, guitig fijn;
ik had zoo'n popje willen zijn!

Zij dansten en gaven elkander de hand.
Zij droegen een kleedje van echte kant.

Haar rokjes wipten hupsch en net;
zij hadden kapjes opgezet;
op beide zag ik, aangedaan,
heel lieve, kleine bloempjes staan.

Het waren bloemekens lijk het vlas
er blijde droeg, toen 't Zomer was,
geteekend door een kleine hand,
in 't weefsel van de fijne kant.

II

In mijn droom, in mijn droom,
onder den schoonen, bloeienden boom,
hebben de bloempjes de kant verlaten,
en zijn gaan vliegen langs 's Heeren straten.

En ze vliegen naar het veld,
naar de halmen ongeteld.

Net als vlinders dartlen zij,
tot ze dalen, blank en blij,
op de stengels die daar staan
in het licht der bleeke maan.

Terwijl ze daar wiegen in lustig gewemel,
worden ze blauw als 't azuur van den hemel.

Nu komt de Leie,
de lieve, de blije,
en murmelt al wandlend door het dal,
het lied van wat gebeuren zal.

III

‘Wee u, bloemekens, wee!
gonst het vliegske met plezier,
want de booze man is hier,
en hij neemt u alle mee!’

Aangedaan, zeer aangedaan,
zijn de bloemekens doodgegaan,
en de man van achter de boomen,
is naar 't bevend veld gekomen,
heeft de stengels meegenomen.

‘Arme stengels, hebt ge pijn,
vraagt de Leie, vraagt de Leie;
arme stengels, hebt ge pijn?
Wilt ge, lieve, dat ik schreie,
daar er zooveel nagels zijn?

Arme stengels, hebt ge pijn,
vraagt de Leie in de weien;
arme stengels, hebt ge pijn?
Wilt ge, lieve, dat ik schreie?
Wilt ge bij de Leie zijn?’

IV

‘Zonnevier, zonnevier,
wat doet ge hier,
wat staat ge daar te branden
op de landen,
op de landen en de weien
van de Leie?

- 'k Sta te branden
op de landen,
op de landen en de weien
van de Leie,
want het vlas moet vóór mijn oogen
wederkomen om te drogen...’

En uit het water, geel en goud,
is opgestaan, zoo ziek en oud,
het arme vlas, dat droevig was...

Het zal nog krijgen slag op slag,
en meenen te sterven den ganschen dag;
maar is de laatste vreugd verloren,
dan wordt een fijne draad geboren.

Nu wentelt stil een spinnewiel,
en met de draden spreekt zijn ziel,
en als dit zieltje spreken gaat,
dan zingt een lieken vroeg en laat,
zingt hoe hemelschoon dat was,
toen 't windeke speelde met het vlas..

V

Daar was een draad en nog een draad.
En de eene zei: ‘Ik wil gaan weven;’
en de andre zei: ‘Weef dan op maat,
ik wil in bloemen schoon verheven,
in bloemen en in sterren leven...’

En zeer getrouw
is dan 't gebouw
met tiktaktiek, zijn werk begonnen;
het spoeleke speelt,
een liedeke kweelt;
ik heb een linnen doek gewonnen.

De bouten die springen over elkaar,
klotsen en botsen op 't kussen te gaar.
Het vrouwtje toovert met vlijtige hand,
en schenkt aan mijn popje de schoonste kant.

Daar was een draad en nog een draad...
Ik ken een boom, die te bloeien staat;
en onder dien bloeienden, blijden boom,
dansen en geven elkander de hand,
buigende popjes met kleedjes van kant...

Zoo ging mijn droom, heel schoon, heel zacht,
voorbij met al de sterren van den nacht...

Bij de dood van een kind.

Ik weet dat uit uw huis
vertrokken is het vreugdgeruisch
en dat de stilte er vol geween is...

Klein kindjen is zeer ver gegaan,
is heel alleen zeer ver gegaan
in 't bleeke kleedje van den dood.
En Moeder schreit haar oogen rood,
want Moeder ziet het nimmer weer,
en ziet alleen met grievend zeer,
den langen stoet van wat er heen is...

Een stoet van veel herinneringen,
van duizend schoone, lieve dingen,
van kleine woordjes onverwacht,
van oogjes, waar de zon in lacht,
het spel van handjes, heerlijk fijn,
dat diep geluk in huis doet zijn...

Die oogjes zijn voor immer toe,
en 't is me thans zoo droef te moe.

Ik weet dat in uw huis alleen
de droefheid tiktakt, al maar toe...

Ik denk aan u, en ween, en ween...

Droom.

Een wassen lucht.
De zwart getakte boomen staan
bezij de grijze baan.
Geen zucht.

Geen laatste wapprend blad.
Alleen het naakte, zwart gewei
der takken in de wassen lucht,
en stilt en roerloosheid en droomerij.

Tot droomen stemt de dag. En wat voorbij
is, komt terug in mijn gedachten,
terwijl de lucht, de zachte wassen lucht
den weemoed van het heengegane wil verzachten.

Ik zie de boomen, die ingetogen zwijgen,
verblijd daar op de toppen van de twijgen,
de botten staan te wachten.

O schoone zekerheid, die zij verwachten!

In mijn verbeelding springen,
berstend van sap en vol jolijt,
de knoppen open; bleeke blaadjes dringen

gepijpt naar voren om nieuw licht te zien,
en duizend vogels zingen,
daar nu het frissche wonder mag geschiên,
het wonder van de boomen, die bezij de baan,
verrukt, in lenteluister staan!

Wees stil, mijn hart; het is nog niet de tijd;
de laatste zwaluw is al lang gevlucht,
en in de roerloos wassen lucht,
staan zwart getakte boomen,
berustend zacht te droomen,
tot winterweder voorbereid.

Decemberlicht.
(Gezien van uit de openluchtschool, te Itterbeek)

Op den heuvel in de winterzon,
stonden de boomen met
hun stammen van smaragd;
rosgoud de kruinen op
blauwgrijzen achtergrond,
dit alles badend in een zalig licht,
als nooit de Zomer kon bevroeden.

Uit nevelgrijs getreden
bij 't sterven van den dag,
hulde dit licht het landschap
in den luister zijner genade.

Het was een licht als uit een droom,
een licht, dat luchtig, los
van iedere werklijkheid,
voor 't prinselijk gebeuren van een sprookje,
de heiligste aandacht en
de vroomste liefde vroeg.

Geen menschelijk vernuft, geen fantasie
schiep ooit zoo'n levend tooverlicht
voor 't forsch smaragd der hooge boomenzuilen,
die majestatisch boden aan den hemel
het matte goud van hun gesmede kronen.

In Weer en Wind

De wind.

Hoort gij den wind, den wind met zijn kuren?
Hij vliegt als bezeten en zoekt naar het kwaad;
hij rammelt met blinden en blaffeturen,
werpt schouwen omver, schudt stallen en schuren,
en slingert verwoed de pannen op straat.

Nu rust hij. Pas op! Met krachtige stooten,
uit zijn schuilhoek al huilend geschoten,
bestormt hij den boom, die buigt en bukt,
die zwaaiend en zwiepend, die krakend en kriepend,
met wortel en al uit den grond wordt gerukt.

En frutslend en frazelend aan gevel en goten,
begint hij te klagen, bedroefd en bedrukt.
Dan springt hij weer weg en rent naar de booten
daar ginds op de vaart; waarachtig, het lukt
hem ze dol te doen dansen op 't klotsende water.
Hij lacht met de dwazen en vlucht vol geschater;
hij schuifelt en stijgt in de lucht en maakt
er muziek; maar plots van den duivel bezeten,
fluit hij en giert hij gerekt en uitzinnig,
of doemnis en dood, door de het nu gebraakt,
voeren door 't ruim.
Weeklagend en innig
geroerd, wat later, een ziekelijk kind,
ligt weerloos te weenen de grillige wind.

Meeuwen.

Boven de bevroren vaart,
in de ijskoude doodsche morgenklaart,
schreeuwen
de meeuwen.

In stijve, stalen vlucht,
met zwaren slag van zware vlerken,
wegen ze op de winterlucht.

Hoe is het haar vergaan;
hoe voeren zij hier aan?
Zouden zij niet merken,
dat ver de zee is en haar eindloosheid?

De zee! Daar was een tijd,
toen 't bruisend lied der baren
kwam door hun zonnigen droom gevaren;
toen 't weidsche water onder grootsche luchten,
het wisslend spel zag van hun blanke vluchten,
toen zij met strakke wieken, wit, bewegingloos,
wellustig rusten op den wind een lange poos.

En thans! Begrensd hun hemel; eng
het bar gebied dat zij als vreemden overschouwen,
het troosteloos complex van loods, fabriek en schouwen,
dat zonder leven, voor het streng
gelaat des Winters, donker ligt te rouwen.

Gaat weg, gij wilde vogels, log
en ongewoon gebroed voor deze streken;
keert weder naar de zee; zoekt op het zog
der schepen die, van ver gekomen,
vol majesteit, naar nieuwe verten stoomen;
   gaat weg, gaat weg, gij teeken
van guurheid en van vorst, die klemt en stremt,
   gaat weg, gij plomp en ongetemd
   gevogelt, zwervers, hier verzeild
   langs waterwegen, die verlokken.
Het kwelt ons, dat gij langer wijlt,
gaat weg!

      De meeuwen schreeuwen
onder den loomen hemel, zwaar betrokken,
      en zwermen,
roeien vooruit, maar de eerste wendt den steven;
en de andre volgen, als gedreven,
keeren naar hun loom gehucht,
doelloos, door de ijskoude morgenlucht,
   die zich niet wil ontfermen.

Spruiten in de sneeuw.

Op lange stekken en
met lange, slappe bladeren,
staan in de sneeuw, de winterkoolen,
en wachten.

't Zijn kreupelen op stelten,
die haveloos en slordig,
met luie lappen aan hun lijf,
vergaderd staan op 't witte veld.

Er zijn er veel,
en veel ellende dragen zij,
de meesten eenzaam en gelaten;
enkelen kaarsrecht;
die hebben nog hun trots bewaard.
Alhier, aldaar,
buigt een, die innig droef moet zijn,
zich angstig naar een andre,
al even droef en bang als hij,
en vraagt hem wat hij zelf niet weet.

Wie heeft ze hier geleid,
wat heeft men hun beloofd;
hoe lang zal het nog duren
eer het verwachte komt?

Daar zijn er die, verlaten van
de hoop,
geknakt, ten gronde zijn gebukt,
half in de sneeuw verdwenen.
Voor hen is 't wachten uit.

Er valt aldoor
zeer fijne sneeuw,
die achteloos en licht,
hun kop en schouders tooit,
maar niets geeft om hun leed.

Dooi.

I. In de stad.

Is dat nog sneeuw of is 't bruin zand,
dat op de wegen wordt gemalen
door al wat wiel heeft? T'allen kant,
een dikke laag, die geen komt halen.

Vanwaar dit bruin? Is dat de grond
die uit de steenen kwam gekropen,
en die, bezoedlend, zich verbond
met witte vlokken, thans verzopen?

O leelijkheid! O grauwe stad!
Ik wou dat ik door witte weiden,
dat ik door witte weiden trad,
die ver van hier het oog verblijden.

Maar wagens malen al maar door.
Wat geven zij om mooie dingen?
Zij malen, malen voor na voor,
al voren die elkaar verdringen.

Nu komt de dooi. En zwarter 't vuil,
dat saamgekoekt, nog half bevrozen,
de straten vult met wrat en vuil,
en vinnig, viezig vocht gaat loozen.

Terwijl de menschheid hijgt en hoest,
de wielen ongenadig spatten,
kleeft aan de straten smerig roest,
als ruggen van veel doode ratten.

II. Buiten de stad.

Hoe lag die oude sneeuw,
versleten tot vuil slijk,
op dezen wandelweg,
ten bodem vastgevrozen,
een koppigen koek gelijk!

Zij lag er hard en dom,
en hobbelig alom,
die oude, vuile sneeuw,
verzekerd dat de zon
haar nimmer zou verstoren.

Maar kijk! het strak gebied
des Winters brak tot niet,
en 't ijs begon te zweeten;
aan iedere schots, hoe sterk,
hoe scherp zij ook mocht heeten,
een kille kracht aan 't vreten.
En alles komt ineens
ontredderd losgeschoten.
Gezeever en gezabber van
de daken, uit de goten.
Daar houdt niets meer aaneen;
het krielt van wakke spleten,
van modderige nietjes,
van plasjes en van vlietjes
op wegel en op steen.

Pokdalig, mottig, uit-
gemergeld, krimpt de korst
van dezen wandelweg,
de randen afgestooten,
en badend in het vocht,
dat vloeit naar drabbige slooten.

Zoo slinkt, bij sleeuwen dooi,
de druk van sneeuw en vorst
in kilte en nattigheid.

Dat reinigend thans de regen kome.

Een vleugje wijsheid

Het populierke.

Daar stond op 't hooge duin
    een populierke.
't Had blaadjes, licht en bruin,
    dat populierke.

't Was in den blijden Mei
    en 't wist geen zierke
van stormwind noch van zonnebrand,
    dat populierke,
en 't keek heel luchtig over 't land,
heel luchtig over 't lenteland,
    dat zalig populierke!

Eigen aard.

Dat boompje met zijn frisch geblaart,
het had zoo schoon zijn eigen aard,
terwijl ik er droomend onder zat.
't Geblaarte blonk zooveel het kon;
het blonk van blijdschap in de zon,
daar het geen ijdle wenschen had.

Dat boompje in den zonneschijn,
het wilde alleen een boompje zijn,
en dat te voelen deed me deugd.
Het boog zich zonnig over mij,
en voelde heel de wereld blij,
vol teedere, ongerepte vreugd.

De weg.

't Had geregend langen tijd
en ons Franske sprak verlegen:
- De aarde glom van nattigheid -
‘Ach, die regen maakt de wegen
week en moddrig tot mijn spijt.
Moest ik zoo mijn schoenen blinken
om er mee in 't slijk te zinken!’

‘Wacht een wijlke, sprak de wind;
weder wordt ge blijgezind!’

Vroolijk hopt hij, oolijk schopt hij
tegen struik en tegen 't gras;
en hij dartelt en hij spartelt,
teekent plooien in den plas.
‘Zonder logen, 't zal hier drogen,
Franske, tegen morgen vroeg!
Maar ons jongske doet een sprongske:
‘Ei, dat is niet vroeg genoeg!’

't Windje luistert,
en als 't duistert,
roept het maan en starren bij;
't blaast al sneller,
't raaast al feller,
over weg en veld en wei.

‘Brr, zegt Vader, brr, 't is Winter,
want de wind steekt als een splinter.’

Franske sluimert, blij te moe.
's Morgens juicht hij moeder tegen:
‘Alle grachten liggen toe.
Blinkend ijs bedekt de wegen!’
En nu zingt hij, en nu springt hij,
rept zijn beenen op de baan;
zwaaiend sliert hij, kraaiend viert hij
al zijn vreugd gelijk een haan.

En dat duurt een dag of tien.
't Warme zonneke komt dan zien.
Het tikt en likt en weekt en breekt.
Wat stijf lag toegevroren,
wordt nu weeker dan te voren .
En waar Franske stapt of trapt,
schuift en voelt hij enkel
kleevrig slijk en slib,
zakt er in tot aan den enkel,
zucht met lange lip:
‘Ach, die wind met al zijn kuren
doet den last nog langer duren!’

Maar Vader lacht den guit
om zijn vuile schoenen uit.
‘Zoo gebeurt het, kameraad,
als het te geweldig gaat!
Ziet ge nu, ten langen leste,
zachte middlen zijn de beste?’

‘Zoo is 't’ dus lispelt en fluistert
het lentebriesje, dat lustig luistert
dat wiebelend wentelt zich los
en giebelend drentelt door 't bosch.
En 't komt en het keert en het zingt en het zoent;
het wuift en het waait en het borstelt en boent;
en weer wordt de weg
langs heester en heg,
het zachte, zuivere pad,
waarop Franske
met een danske
lachende loopt, zoo vlug als een kat,
net of de wind in zijn beenen zat.

De heuvel en de boomen.

Op de deinende heuvelzij,
vol knoestig wortelgewei
van honderden, statige boomen,
heb ik de taal van de takken in Mei
en de taal van de aarde vernomen.

De heuvel sprak: ‘o Boomen, ziet, hoe groot en
uw stam ten hemel opschiet om de zon te groeten.
Weest dankbaar, want dit is het schoone werk
van de aard, die zorgend neerligt aan uw voeten.’

Wat meent ge, dat nu hierop zei
de stem der boomen in den Mei,
het hoog geruisch der bladeren?
- ‘Wel heuvel, zijn 't ons wortels niet,
waar elk van ons de lucht in schiet,
die gansch uw zij dooraderen?

Wel aarde, zijt gij dan vergeten
hoe gij verwoed werdt uitgevreten
door 't nederstroomend nat;
en zoudt ge meenen, dat
indien gij ons niet hadt,
om u met wortlenheir te sterken en te stijven,
gij lang nog heuvel hier zoudt blijven?'

'Kijk, dacht ik, dat is wonderbaar:
aard en boomen te gaar,
kunnen als menschen kijven.'

'Roef, zei de wind met een ruk,
De bron van het ware geluk
is dienst en wederdienst voorwaar.
Weest blij, omdat ge moogt ontvangen,
en dankbaar, daar ge mocht erlangen
de groote vreugd van 't leven,
te kunnen geven.'

Het tafelblad.

'Wel Jan, zei Piet, in 't looverhuis,
voor dezen boomstam is 't niet pluis;
bekijk dit tafelblad eens fijn;
is de opening niet veel te klein?
Ik wed, zoodra de stam ze vult,
van wederzij krijgt hij een bult;
maar middenin, dat zult ge zien,
daar stikt... of breekt hij af misschien.

- 't Is waar, zei Jan, gij slimme Piet,
zoo ver als gij en dacht ik niet.
't Is stevig werk, dat wordt een schroef.
Ach, arme boom, ik vind het droef,
ik vind het gek, ik vind het dwaas,
het doode hout wordt u de baas.'

Zoo zeide Piet, zoo zeide Jan.
En toch, wat wisten zij er van?
Want toen zij weder 't volgend jaar,
- de Lente kwam - speelden te gaar:
- ‘Wel Piet, zei Jan, wel Jan, zei Piet,
een wonder is er hier geschied:
daar gaapt de tafel met een spleet,
ja, aan den rand, twee vingers breed.’

Wie had, terwijl hij zoetjes lacht,
daarbij geen sprookjen uitgedacht?
Een sprookje van den boom, die stil
en sterk bewaart zijn levenswil;
en waar hij weer de Lent aanschouwt,
het nijpen voelt van 't doode hout.
Zal 't doode hout, tot onze pijn,
dan sterker zijn dan het levend zijn?
- Gij zaagt het, Jan, gij zaagt het, Piet.
Niet waar, het doode wint het niet?

De vlieger

‘Kijk, sprak de wind,
al woelend en al blazend,
tot deze hoogte voerde ik u gezwind,
papieren vlieger dien
een touw aan de aarde bindt.
Nog hooger zal 'k u brengen,
hoog tot aan het wolkgevaarte,
dat ginder drijft in zilvren zonneklaarte,
indien gij op mijn vleugelen de vrijheid wint.

De vlieger zei: ‘Wie zal mij weder houen?
Laat af van mij, gij nietigste aller touwen!’
Een ruk en nog een ruk. Daar breekt het koord
en stormt de stoute vlieger voort,
maar als een weerloos ding,
wordt hij naar de aard gedreven;
en 't windgeweld, dat hem geen hulp kan geven
drijft hem het water in.

Spreek, heeft dit klein verhaal een zin?

Raadsels

Raadsels.

I

Hij trapt op de plank,
en het wiel gaat zijn gang
en draait en draait en draait.
De molensteen, wat doet die daar?
Hij slijpt de beenen van de schaar;
hij slijpt in een twee drie vier vijf zes,
    het lemmer van het mes,
terwijl hij zingend gensters zaait.

II

Twee opgeblazen banden,
twee pedalen en één stuur.
Neem dit stuur met flinke handen,
Spring op 't zadel, en vooruit!
    Trap, trap, trap, trap,
            rap, rap, rap,
            zooveel in 't uur,
zoetjes, zoetjes, zonder geluid!
    Trap, trap, trap, trap,
            rap, rap, rap,
Ei, wat rijdt die fietser knap!

III

Daar wandelt langs de wegen
door alle wind en regen
een lichteken op een stok.
Het komt veel huizekens tegen.
De muren zijn van glas.
Van ijzer is het dak.
Het lichteken zegt: Gegroet!
Gegroet, ik ben hier weer;
niet noodig dat gij opendoet!
En als het lichteken verder gaat,
brandt vroolijk in de straat
        een lichtje meer.

IV

Daar gaat hij met zijn zak,
daar gaat hij met een pak,
met kranten en met brieven.

Hij gaat vol goed humeur;
hij stapt van deur tot deur,
om al zijn klanten te gerieven.

V

Hij draagt een kruik
met een dikken buik.
Hij belt bij Jan en Pieter,
en hij gerieft
- Als 't u belieft -
met een pint van een halven liter.

VI

Veel groen en rood en wit en bruin
op een karretje bijeen.
Gij hebt dat karretje wel vandoen,
want als dat karretje niet verscheen
met zijn wit, zijn bruin, zijn rood en groen,
wat zoudt gij eten dezen noen?

VII

Het rijdt met een nummer, soms met een letter;
het rijdt al ronkend, soms met gekletter,
van 's morgens vroeg tot laat in den nacht,
en draagt bijwijlen een zware vracht.
Het loopt bij nacht met een licht op zijn buik,
maar 't licht daarbinnen, wat is dat puik!
Maar het rijdt niet, het ronkt niet en 't licht houdt
als loskomt de naald op zijn kop.

VIII

Het hangt voor 't gezicht
van dames met schoone kleeren,
merk wel, niet van meneeren.
Het is zeer fijn, zeer licht
en 't is vol gaatjes,
gemaakt van dunne draadjes.

IX

Een voet hebt gij er op gezet.
Een duw met d'andren voet,

een duw en nog een duw!
Hu!
Wat doet
gij nu?
Met beide beenen op de ped,
en zonder dat een ziel u hoort,
rijdt gij op het effen voetpad voort.

X

Hoog in den hemel,
ronkt het, ronkt het, ronkt het.
Als een groote kever pronkt het,
blinkend in de zon,
en als 't reeds ver zit in de wolken,
hoort gij nog lang: ron, ron, ron.

XI

Een pak met witte dingetjes,
die lijken op een buisje;
en komen ze uit hun huisje
en steekt men 't vuur er aan,
dan kronklen blauwe kringetjes,
die stil de lucht in gaan.

XII

Het heeft een kop;
dien vult men op.
't Heeft ook een steel,
die krijgt ook iets, maar 't is niet veel,
iets dat hem daadlijk weer verlaat,
dat weggeblazen, opwaarts gaat.

XIII

Gij wordt er grooter door.
't Heeft rolletjes,
twee van achter, twee van voor.
Het rolt niet zacht als een autoped,
maar zijt gij 't meester, dan hebt ge pret.

XIV

Ik ken een dorp, 't is klein,
een dorp met nette grachten,
juist een dozijn,
die liggen schoon in 't rond te wachten.
Daar middenin, twee heeren met een hengelroe,

de een met een lange,
de andre met een korte roe.
De korte schijnt wat moe,
de lange schuift van de eene gracht
naar de andre toe.

Zij doet den heelen toer juist in een uur,
en schrijdt haar tragen buur
zeer vlug voorbij;
en bij de laatste gracht gaat ergens blij
een klok aan 't zingen.

XV

't Begint te zingen
met ver geluid;
de stem komt nader:
een stil gefluit.
Dan gaat het ruischen,
dan gaat het bruisen
als in een boom.
De zang wordt heller,
de zang wordt feller
en loost nu stoom.
De stoom aan 't vlieden
recht uit den tuit;
het ding aan 't zieden...
En nu is 't uit.

XVI

Zij liggen naast elkaar in dicht gesloten rijen,
opdat wat rolt en raast hun op den kop zou rijen.
Het daavren en het dommlen schudt ze soms vaneen.
Men maakt ze los, men legt ze fijn; en daar is geen
die niet bereid is, weerom slag op slag te krijgen.
Maar moesten zij betooverd eens de lucht in stijgen,
dan waar het met het snelle rijden rap gedaan,
zou slijk en modder in het zuur gezicht u slaan.

XVII

Een glibberig nijdig velletje
ligt waar 't niet liggen mag;
en waagt ge u op dat velletje,
dan komt uw menschlijk stelletje
den grond op met een ‘ach!’
Neen, 't is geen vroolijk spelletje
te treden op dat velletje,
dat glad is nacht en dag.
Ach, velletje, ach, velletje,
spaar toch mijn menschlijk stelletje,

of gij zijt 't booste velletje
dat ik in mijn leven zag!

XVIII

Blauwoogig bloempje van den Mei,
dat mij behaagt,
wat gij me vraagt,
dat doe ik met genegen herte.
Ook in de verte,
gedenk ik u, want naar uw wensch,
werdt gij toch waard geheeten.
Wie eens u zag, wie kon u ooit vergeten?

XIX

Zij draagt een frischen naam, die droomen doet,
die droomen doet en hopen,
komt uit een lichtpaleis geloopen,
en welgemoed,
ziet zij op iedren twijg een parasol,
die zwelt en blinkt.
Zij klopt en zingt:
Doe open!
Doe open nu, en wil het licht ontvangen!
Ik breng u bloeitijd en gezangen!

XX

Op doffen dorschvloer langs een donkren wegel,
slaat somber met één vlegel,
slaat
een neger al maar door de maat.
Een dronken kaffer laat op avondweien,
zijn saxofoon weemoedig schreien.
Een havelooze jongen zonder pet
vond in de schuur een oude schuiftrompet,
en schettert er op los,
scheef en schotsch,
ret tet tet,
'k ben in den hoek gezet,
ret tet tet,
maar ik heb pret
met mijn trompet.

XXI

In 't land van goud en van azuur
geboren,

draaft hij het trotsche hoofd vol vuur,

met gloeiende kersen aan zijn ooren.
De Lente is met een glimlach heengegaan.
Hij slingert stralen over 't ruischend koren,
ziet ieder zwellende aar vol gouden korrels staan.

XXII

Het laaft en 't verkwikt u,
't begraaft en verstikt u;
het komt tot u of 't wacht op u.
het helpt u kalk en kool vervoeren;
wanneer het komt, dan overstelpt het u,
verrast de beesten van de boeren;
het heeft geen voeten en 't kan loopen;
het komt met loozen lust soms in uw muur gekropen,
maar nimmer wordt uw muur daardoor beter,
want mottig slaat hij uit, vol schimmel en salpeter.

XXIII

Hij brengt met lief gewuif
de bloemekens aan 't bewegen,
en zoekt de bladeren op,
die, los, aan 't spelen zijn;
hij draait er mee in 't rond
op stille najaarswegen;
hij lutst en loopt dan weg,
zoekt naar wat zonneschijn.
Soms wordt hij sterk en stout
en woest als vechtersbazen,
springt op de zee die schuimt
van woede en schepen breekt.
Hij slaat de pannen stuk
en doet de goten razen,
zint dan op nieuw geweld,
terwijl hij zich versteekt.

XXIV

Als 1 2 3 te zamen werken,
dan krijgt ge brood om u te sterken.
Als 1 er niet meer was,
dan was er boom, noch bloem, noch gras,
maar ook geen pieren en geen slakken;
dan zou men nimmer steenen bakken.
Zoo 2 voor goed verdwijnen zou,

dan moest ge sterven van de kou;

maar als u nimmer 2 verliet,
dan zoudt gij nimmer 3 meer krijgen;
dan zoudt ge als een vervloekte hijgen
en dorstig zinken in het Niet.
Maar moest u 3 te veel bezoeken,
dan zoudt ge ellendig 3 vervloeken;
dan kwam geen eind aan ven en plas,
dan werd de wereld een moeras.

XXV

Met een kraagje blank gestreken
en een harteken van goud,
hebt gij 't voorjaarslicht aanschouwd
en de wereld ingekeken.
In de weien, langs de wegen,
lacht gij alle menschen tegen;
als ze fluistren uwen naam,
hoor ik liefde en jeugd te zaam.

XXVI

Het heeft een dak,
maar 't heeft geen muren;
het wandelt boven u
zoo gij het wilt besturen;
maar houd het goed in 't oog,
want krijgt de wind zijn kuren,
dan speelt hij u een poets,
en eer gij 't kunt gelooven,
staat het dak het onderst boven.

XXVII

Twee glazen, het en spiegelglad,
twee glazen in een lijst gevat,
veel grooter dan uw stralende oogen;
twee armen, sierlijk omgebogen,
die op twee schelpen rusten;
zoo'n schelpen vindt men op geen kusten,
zoo'n schelpen zijn van vleesch en bloed.
Die glazen en die schelpen kent gij goed.

XXVIII

Het is een ding om mee te leuren;
in hoopen is 't een feest voor 't oog;
't heeft een der zeven vuurge kleuren
van den regenboog.

Gij ziet het veel, ook op een kraam.
Al is het koel in uwe handen,
gij denkt er bij aan zomerlanden,
vol rijken bloemengeur.
Zegt gij zijn naam,
zoo noemt gij ook zijn kleur.

XXIX

't Zijn bloemekens zonder stengel
die in de wolken bloeien,
die blank en zonder geur,
aan 't dwarlen gaan en stoeien,
wanneer de wind ze zonder haast
al spelend naar beneden blaast.

XXX

Over 't wijde hemelveld,
woei een donker windgeweld,
dat het licht aan 't kwijnen ging.
In een eindeloozen kring
schoten in de wolken plots
honderd duizend snoeren los,
dat de perels zonder tal
- ei, wat kletterende val! -
nederkwamen op het bosch,
op de weien, op de keien,
op het dak van boer en smid.
Wat zag toen de wereld wit!

XXXI

Daar sloop van nacht een toovenaar
langs boomen en langs heester.
Het was een meester in de kunst,
een weergalooze meester.
Hij was gepoederd, geblanket,
vol schittrend wit zijn lokken.
Waar hij de voeten had gezet,
daar flonkerden zilveren vlokken.

Zijn vingers vlinderden al maar toe,
zoo wonderbaar bedreven,
en roerden alles teeder aan,
en schiepen glinsterend leven.

En iedre twijg werd een juweel,

bestrooid door zijn kristallen.
Op elke tikkeling langs den weg,
liet hij wat zilver vallen.

En toen de broze morgenklaart
kwam uit den nacht getreden,
toen was 't of nooit de winteraard',
verlaten, had geleden.
Het bosch stond als een paradijs
van witheid en van weelde;
en iedre boom was een paleis,
waar tooverlicht in speelde...

XXXII

'k Zag nooit gewas
dat om te schieten zoo inschikkelijk was.
Gij vindt het overal, ook tusschen keien,
op straat, waarover karren rijen.
Om te eten lust gij 't niet, soms wel om op te slapen,
maar 't geeft een goed diner aan koeien en aan schapen.

XXXIII

Het gaat
van links naar rechts, van rechts naar links,
altoos denzelfden stap, altoos dezelfde maat,
of ik nu klaag: gij loopt te traag,
en of ge zucht: gij loopt, gij vlucht,
van links naar rechts,
van rechts naar links,
of 't vroeg is ofwel laat,
altoos denzelfden stap,
altoos dezelfde maat.

XXXIV

Het is een vrucht uit zuiderlucht,
uit overzeesche landen,
maar gij geniet
ze niet
als gij ze niet laat branden.
Maar eens gebrand en goed gemalen
en omgetooverd tot een geurgen drank,
doet zij, voor wie gezond is, moe of krank,

den wellust uit den hemel dalen.

Oplossingen

1. De scheresliep.
2. De fiets.
3. Het licht van den lantaarnopsteker.
4. De bode.
5. De melkboer.
6. De groentenkar.
7. De tram.
8. Een voilet.
9. De autoped.
10. De vliegmachine.
11. De sigaret.
12. De pijp.
13. De rolschaats.
14. Het uurwerk, de twee wijzers.
15. De waterketel.
16. De straatkeien.
17. IJzel.
18. Het vergeet-mij-nietje.
19. De Lente.
20. Jazzmuziek.
21. De Zomer.
22. Het water.
23. De wind.
24. 1 = aarde; 2 = zon; 3 = regen.
25. Het madeliefje.
26. De paraplu.
27. De bril.
28. De oranje.
29. De sneeuw.
30. De hagel.
31. De rijm (rijp).
32. Het gras.
33. De slinger van een uurwerk.
34. De koffie.

Verbeteringen:

	Lees:
Bldz. 37, laatste regel	ramenas
Bldz. 60, 5de regel	misdreven
Bldz. 87, 14e regel	vol zwaar bestoven webben
Bldz. 91, 26e regel	ramenas
Bldz. 118, 2e regel	kleinste
Bldz. 118, 24e regel	heen en weder
Bldz. 118, 26e regel	heen en weder
Bldz. 121, 6e regel	droomen
Bldz. 139, 15e regel	raast